

תשורה

שמחת הנישואין של
הרה"ת בנימין זאב שי'
ומרת חיה מושקא תחל'
וילהלם

*

י"ד סיון תשע"ג
כפר חב"ד אה"ק

בפתח

מתוך שבח והודיה להשי"ת על נישואי צאצאינו החתן הרה"ת בנימין זאב שי' והכלה מרת חיה מושקא תחי' בשעה טובה ומוצלחת, ומיוסד על הנהגת רבינו הרי"צ בחתונת הרבי והרבנית - הננו להגיש תשורת חן-חן לידידינו מכרינו, שבאו מקרוב ומרחוק ליטול חבל בשמחתנו ולברך את הזוג שיחיו בברכת מזל טוב וחיים מאושרים בגשמיות וברוחניות.

בהזדמנות זו נשגר איחולנו לכל אלו השמחים עמנו בשמחתנו, יתן השי"ת ונזכה לשמוח יחד עמם בשמחתם, ויתברכו בכל המצטרך להם בגשם וברוח, ומתוך שמחה וטוב לבב.

ביום שמחתנו זה מבקשים אנו להודות בכל לבנו ומאודנו לנשיא דורנו כ"ק אדוננו מורנו ורבינו זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע, אשר ללא כל ספק ברכותיו הן שמלוות אותנו לאורך כל החיים כולם בכל הפרטים ופרטי פרטים.

התשורה כוללת:

בשמחה ובפנימיות - פנינים נפלאים מתורתו של כ"ק אדמו"ר על חג השבועות וחג הגאולה י"ב תמוז, חלק זה נערך ע"י אח הכלה, הרב מנחם מענדל שי' רייצס.

מכתבים ומענות קודש - לקט מכתבים ששלח כ"ק אדמו"ר למשפחות וילהלם וקורצוויל - זקני החתן שי'.

בין המכתבים ומענות הקודש, ישנם גם מכתבים בעלי אופי אישי, ואעפ"כ בחרנו לפרסמם ולהביאם בפני הקוראים שי', כיון שודאי הדבר שימצא מישהו

שיתעורר ותתחזק התקשרותו לכ"ק אדמו"ר בראותו פעולותיו וברכותיו הקדושות והמופלאות אשר נמצאים בקרבנו ממש, והיה זה שכרנו ושמחתנו האמיתית.

במוחש ממש - נדפסת כאן לראשונה תמונת כ"ק אדמו"ר בתלת מימד - בעת סידור קידושין להרה"ת דוד רסקין בשנת תשי"ד. התמונה צולמה בזמנו בטכניקת תלת־מימד, ומתפרסמת כאן באדיבותו הרבה של נאמן בית־חיינו, הרב חיים ברוך שי' הלבשרטם.

בטוחים אנו שההתבוננות בצורה מוחשית כל כך באמצעות תמונה כזו, תוסיף ברגש ההתקשרות ובהרגשה ש"בעל השמועה עומד כנגדו".

אנו תקוה שתשורה זו תמלא את יעודה - הוספה בלימוד התורה, קיום המצוות בהידור מתוך אור וחום חסידותי ובעיקר לחזק ולעורר את ההתקשרות לכ"ק אדמו"ר.

והתעוררות זו תעמוד לזכות הזוג הצעיר שיחיו להקים בית נאמן בישראל מיוסד על יסודי התורה והמצוה כפי שהם מוארים במאור שבתורה זוהי תורת החסידות בחיים מאושרים בכל, בית חסידותי בכל המובנים.

ונסיים בלשון הרב, בקונטרס מיום ט"ו סיון תש"נ (קביעות דשנה זו): על־ידי ההתקשרות להצדיקים ולהנשיאים שבכל דור, ומה שנוגע לנו במיוחד הוא ההתקשרות לכ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו, יבטלו כל ההעלמות והסתרים, כולל גם ביטול (ההעלם ד) הגלות, וכ"ק מו"ח אדמו"ר יוליכנו קוממיות לארצנו, בגאולה האמיתית והשלימה, בקרוב ממש!

משפחת
רייצס
יסוד המעלה

משפחת
וילהלם
נחלת הרב"ד

י"ד סיון תשע"ג
כפר חב"ד ארה"ק ת"ו

בשמחה ובפנימיות

חג השבועות

*

י"ב-י"ג תמוז

מבוא

מועד הנישואין נקבע בהשגחה פרטית ליום י"ד סיון, כך שהסעודה והשמחה מתקיימים באור לט"ו סיון, היום שבו "קיימא סיהרא באשלמותא"; ה'מרכז' של חודש סיון, ה'חודש השלישי', המיוחד בהיותו החודש שבו ניתנה התורה המשולשת לעם המשולש - בחג השבועות.

*

נוסף לכך, ידוע לילה זה בתולדות חסידות חב"ד כלילה שבו (בשנת תרפ"ז) נאסר כ"ק אדמו"ר מוהריי"צ נ"ע על ידי הממשלה הסובייטית, כתוצאה ישירה של התמסרותו להרבצת התורה והפצת היהדות ברחבי "ברית המועצות". באותו מאסר נחקר הרבי הריי"צ ועונה, ואך כפסע היה בינו לבין גזר דין איום ונורא (רח"ל); בחסדי ה', בסופו של דבר התבטלה הגזירה וביום י"ב תמוז קיבל את בשורת השחרור, דבר שהתבצע בפועל ביום שלמחרת - י"ג תמוז.

מעניין הדבר, כי למרות שלכאורה לילה זה (הלילה שבין י"ד לט"ו סיון) מציין את התחלת המאסר, על כל הכאב והסבל המשתמע מכך - הרי שבעיני הרבי (חתנו וממלא מקומו של הרבי הריי"צ) הפך תאריך זה ליום של תנופה והתחזקות באותם ענינים שעליהם מסר האדמו"ר מוהריי"צ את נפשו, קרי: הרבצת התורה והפצת היהדות ביתר שאת וביתר עז.

*

לפנינו "ניצוצות" שנלקטו מתוך דברי תורתו של הרבי במהלך השנים, השופכים אור בשני הנושאים האמורים: (א) חג השבועות. (ב) י"ב־י"ג תמוז ("חג הגאולה"). "ניצוצות" קצרים אלו נותנים את האפשרות 'לטעום על קצה המזלג' מהשפע הרב הקיים בדברי תורתו של הרבי בנושא, ומטרתם לעודד את הקורא לעיין בתוך הספרים עצמם, שם באו הדברים בהרחבה ובעומק.

יש להעיר, כיליקוט ה"ניצוצות" לא נעשה בדרך מסודרת ושיטתית, ואין לחפש סיבה מיוחדת לכך שהובא רעיון מסויים - או לכך שהוא אינו מופיע; לא נתכוון המלקט אלא לשתף את הקורא באותם רעיונות שתפסו (משום מה) את תשומת לבו במיוחד - ואידך זיל גמור.

*

יהי־רצון, שהאזירה המיוחדת של חג השבועות וחודש סיון, הממשיכה בחגיגת "חג הגאולה" **בחלקו הראשון** של חודש תמוז - תעורר אותנו להתחזק בלימוד התורה ובהפצת היהדות, דבר שיזרז ויחיש את הגאולה האמיתית והשלימה, שתהפוך גם את **החלק השני** של חודש תמוז (ואפילו את חודש אב שלאחריו) לזמן חגיגי ושמח, כאשר "יהפכו ימים אלו לששון ולשמחה ולמועדים טובים", "ונרננה ונשמחה בכל ימינו".

חג השבועות

בשמחה ובפנימיות

נוסח האיחול שהיה שגור בדברי כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו - מבוסס על מנהגו של חותנו, כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ - לקראת חג השבועות, היה: **"קבלת התורה בשמחה ובפנימיות!"**

והשאלה מתעוררת מאליה: למה דוקא בשבועות? הרי כל מצוה צריכה להיעשות "בשמחה ובפנימיות", ומה נתייחדה קבלת התורה בחג השבועות שדוקא בה משתמשים בנוסח זה?

הסביר הרבי באחת משיחותיו (יום ב' דחג השבועות תשכ"ה - 'תורת מנחם' חלק מג ע' 366 ואילך):

בכל מצוה, אין הכרח כל כך שיהודי יחוש את השמחה בגלוי, וכן בכך שהמצוה תחדור בכל פנימיותו. שכן, גם אם הוא לא חש את המצוה בכל פנימיותו ובשמחה גלויה והוא עושה זאת כאילו "בעל כרחו" -

הרי סוף סוף, עצם היותו יהודי מחייב שבעומק נשמתו הוא כן חש ומרגיש את השמחה בקיום המצוה, ואין זאת אלא ש"יצרו הוא שתקפו" ולא נותן לו להרגיש זאת בגלוי (ראה בדברי הרמב"ם הידועים - ה' גירושין, סוף פרק ב).

יסוד זה נכון בכל המצוות שיהודי מקיים - לאחר שהוא כבר נעשה ליהודי שלם; אולם כאשר מדובר על עצם הכניסה תחת כנפי השכינה, כאשר אדם שאינו יהודי בא להתגייר ולהפוך ליהודי - כאן, כמובן, אי אפשר להסתפק באותו קשר המסתתר בעומק נשמתו, שהרי הנשמה עדיין לא קיימת בו. הן זו גופא מטרתו בגיור - לקבל את אותה נשמה!

אם כן, כאשר אדם בא להתגייר, כאן דרושה הסכמה פנימית ואמיתית לקבל את עול התורה והמצוות, הסכמה שהוא חש גם בצורה גלויה וחיצונית.

ומעתה, בחג השבועות שאז חוזר על עצמו המעמד של מתן תורה כאשר כל היהודים נכנסו וקיבלו על עצמם את התורה (ראה יבמות מו, א-ב. ושי"ב), ממש כמו

גרים שנכנסים לעם ישראל מחדש - כאן צריכה קבלת התורה להיות "בשמחה ובפנימיות"; אי אפשר להתגייר מתוך הכרח וכפייה...

בשבועות אין חלומות

ובהמשך לאותו רעיון:

בשולחן ערוך נפסק להלכה (שולחן ערוך אדמו"ר הזקן אורח חיים, סי' רפח ס"ג וסי' תצד ס"ח. ושי"ג), כי גם בשבתות וימים טובים האסורים באופן כללי בתענית, מותר להתענות 'תענית חלום' (תענית שהאדם מקבל על עצמו בעקבות חלום בלתי-רצוי); אולם בחג השבועות שונה הדבר, ואסור להתענות בו כלל, גם לא 'תענית חלום'.

הסביר הרבי (בהמשך אותה שיחה - 'תורת מנחם' שם, ע' 379 ואילך) את הרמז הפנימי שבדבר:

מתכונותיו של החלום שהוא מרכיב שני הפכים כאחד, דברים שלא יכולים להתחבר במציאות אלא רק בדמיון. ובכן, במשך כל השנה תיתכן עבודת ה' באופן של 'חלום', חיבור הפכים (ראה 'תורה אור' וישב כח, ג ואילך). הווי אומר, ייתכן שלצד הרגשות והמעשים הקדושים והחיוביים, קיימים גם פניות ואינטרסים 'צדדיים', ועם זאת אין בכך כדי לבטל את עצם לימוד התורה וקיום המצוות, בבחינת "לעולם יעסוק אדם בתורה ובמצוות אפילו שלא לשמה";

הסיבה לכך היא משום שבעומק נשמתו תמיד יש בו את הכוונה הנכונה, וגם אם בתחושתו הגלויה הוא חש הפוך - אין לו להתפעל מאותו 'חלום' מדומה.

כך בכל השנה; אולם בשבועות אין 'תענית חלום'. בשבועות, כשיהודי בא 'להתגייר' ולקבל את התורה מחדש, הוא לא יכול לסמוך על עומק הנשמה, אלא כל הווייתו צריכה להיות מלאה ברצון גלוי ומורגש לכך, כאמור - "בשמחה ובפנימיות". בחג השבועות אין מקום לכך שיהודי יקבל את התורה מתוך 'חלום' וסתירות פנימיות, אלא כל מציאותו, הפנימית והחיצונית, צריכה להיות מלאה ברצון וספוק בקבלת התורה!

גם רגע אחד מספיק

עד כאן מהצד ההסברתי של הדבר; אך באשר לביצוע המעשי הדברים יותר קשים: האמנם יכול כל יהודי במשך כל עשרים וארבע השעות (ובחוץ לארץ - שם מורכב כל חג משני ימים - ארבעים ושמונה שעות!) של חג השבועות לחיות באותה תחושה של "שמחה ופנימיות", ללא כל סתירות, דמיונות ופניות אחרות?

אלא, הרחיב הרבי באותה שיחה, חג השבועות הוא אמנם יממה שלימה בפועל -

אבל בעצם ענינו הוא נקודה אחת שלמעלה מהתחלקות, שהיא נמשכת ומתפשטת על כל עשרים וארבע השעות של היממה. כדי ליצור את הקשר עם אותה נקודה די גם ברגע אחד מתוך היום, שעל ידו 'תופסים' באותה נקודה עצמית; ורגע אחד של "שמחה ופנימיות" - ודאי יש לכל אחד במהלך החג...

מנהג ישראל - 'תורה' או 'מצוה'?

בשולחן-ערוך תופסים "הלכות חג השבועות" סימן אחד בלבד; אולם סימן בודד זה שימש לרבי חומר מספיק לשפע של דיוקים, הערות וביאורים בלשונו הזהב של אדמו"ר הזקן בשולחן-ערוך שלו.

הנה דוגמא מעניינת (מתוך שיחת ב' דהג השבועות תשכ"ה - 'תורת מנחם' שם, ע' 375 ואילך):

אדמו"ר הזקן מדבר על המנהג לאכול מאכלי חלב בחג השבועות, בלשון זו (סימן תצה, סעיף טז): "נוהגין בכל המקומות לאכול מאכלי חלב ביום א' של שבועות, ומנהג אבותינו תורה היא, כי הרבה טעמים נאמרו עליו".

כשנדייק בלשונו של אדמו"ר הזקן, נראה שלכאורה אין סדר הדברים מתאים: אם הוא בא להדגיש את מעלת המנהג לאכול מאכלי חלב מכח היותו "מנהג אבותינו (תורה היא)", שוב אין צורך להוסיף כי "הרבה טעמים נאמרו עליו".

לאידך, לאחר שבאמת "הרבה טעמים נאמרו עליו", מה פשר ההדגשה כי "מנהג אבותינו תורה היא", משפט שמשמעותו כי מקיימים את המנהג רק מכח היותו "מנהג ישראל" - גם אם אין בו טעם!?

[הדיוק הזה מודגש לנוכח ההשוואה בין לשון רבינו בשולחן - לבין לשון ה'מגן אברהם', שממנו שאובים הדברים. ב'מגן אברהם' נאמר: "יש הרבה טעמים .. ומנהג אבותינו תורה היא". כלומר, מעבר לכל הטעמים, הרי שעצם היותו "מנהג ישראל" משמשת מקור מספיק כדי לקיימו; ואילו אדמו"ר הזקן נוקט בסדר הפוך, "מנהג אבותינו תורה היא, כי הרבה טעמים נאמרו עליו", כאילו גם לאחר ש"מנהג ישראל תורה" עדיין יש צורך בכך ש"הרבה טעמים נאמרו עליו"!]

ההסבר פשוט - ומפתיע:

'מנהג ישראל' הוא אמנם דבר מקודש בפני עצמו, ללא צורך בטעמים והסברים, ואין ספק בנחיצות קיומו. אבל, עדיין אין בכך כדי להפכו לחלק מה'תורה'; הוא אמנם 'מצוה', דבר שיש לקיים בפועל ממש, אבל לא 'תורה' - דבר שלומדים בהבנה והשגה דוקא, מבינים ומסבירים!

וזו בדיוק היא כוונת אדמו"ר הזקן: "מנהג אבותינו תורה היא" - לא זו בלבד שיש לקיים את המנהג בפועל ('מצוה'), אלא שיש להחשיבו כחלק מה'תורה', חלק

מהלימוד העיוני; והוא ממשיך ומבאר בלשונו הזהב: "כי הרבה טעמים נאמרו עליו" - ואם יש עליו טעם והסבה, הרי הוא בהחלט חלק מה'תורה' העיונית הנתפסת בהבנה...

גם לאכול וגם לשמוח

והנה עוד ביאור נפלא, שגם הוא, כקודמו, מגלה נפלאות בלשון רבינו הזקן ומאיר כל פרט בו באור יקרות.

בגמרא נאמר (פסחים סח, ב) "הכל מודים בעצרת דבעינן נמי לכם". כלומר, בשבועות הכרחי לשמח גם את הגוף, כדי להראות שאנו אכן שמחים ומרוצים מקבלת התורה. אדמו"ר הזקן מביא את תוכן הדברים בנוסח זה (סימן תצד סעיף יח): "צריך לאכול ולשמוח בו, להראות שנוח ומקובל לישראל יום שניתנה בו תורה". במבט שטחי נראה שהמלים "לאכול ולשמוח" הם כפל לשון (שהרי היינו הך!), אך בדברי הרבי (שיחת יום ב' דחג השבועות תשכ"ח) מוצאים אנו ניתוח פסיכולוגי, שמבאר את הדיוק המכוון שבדבר.

ובכן, לא תמיד שמחה מזדהית עם אכילה. יתכן מצב בו אדם אוכל, נהנה מהאכילה ומרגיש נוח ממנה, אבל בד בבד הוא חש חוסר סיפוק נפשי, הוא אינו שמח ומרוצה מעצמו; ייתכן גם מצב הפוך, בו הוא מרוצה ומלא שמחה, אבל מצד הגוף הוא חש חוסר נוחות, זה לא המצב הטבעי והנוח שלו, כאילו השמחה נכפתה עליו (כמו יום כיפור, בו יהודי מרגיש טוב ושמח, אבל התענית גורמת לו אי נוחות).

בשבועות, כשרוצים לבטא את שמחתנו בקבלת התורה, השמחה צריכה למלא אותנו בכל הפרטים. שאנחנו נחוש שמחה, אושר וסיפוק מלאים כתוצאה מקבלת התורה, וגם שנרגיש נוח עם השמחה הזאת, פשוט תחושה טבעית של מנוחה ורגיעה. - ומעתה יתבאר היטב:

המטרה בשמחת שבועות היא כדי "להראות שנוח ומקובל לישראל יום שניתנה בו תורה" (בלשון אדמו"ר הזקן). כדי להראות שהתורה היא 'נוחה' לנו, פשוט תחושה טובה ומרגיעה, צריך לאכול בשבועות, דבר שמביא לכך שהגוף מרגיש נוח; וכדי להראות שהתורה היא דבר ה'מקובל' עלינו, היינו, שאנו אכן מחשיבים את התורה ומרוצים ומאושרים בקבלתה, לשם כך לא די לאכול - צריך גם באמת לשמוח...

מה מפריע ליהודי להרדם?

בשבת שלאחרי חג השבועות תשמ"ה (ש"פ נשא - התועודיות ח"ד ע' 2257), דיבר הרבי באריכות על הלימוד וההוראה שצריך כל יהודי 'לקחת' עמו מ'זמן מתן תורתנו':

"כשבא זמן מתן תורתנו' מידי שנה בשנה - צריך יהודי לקבל את התורה, וכאמור, לקבלה בפנימיות, עד שהתורה נעשית דבר הנוגע לו, וכאמור, לא מפני איזה כוונה ותכלית כו', כי אם עצם לימוד והבנת התורה".

בהמשך הדברים, המחיש הרבי את המסר בצורה שאינה משתמעת לשני פנים:

"מתי יודעים שענין התורה נעשה דבר הנוגע לו - כאשר שנתו נודדת בגלל שאינו מבין ענין בתורה, ולא עוד, אלא שבוכה לאבינו שבשמים על כך שלא זכה להבין ענין בתורה... הן אמת שאין זה הדבר היחידי שחסר לו - אבל אף על פי כן, ברגע זה - אומר יהודי להקב"ה - אינני מדבר ובוכה על צרכים אחרים, אלא על כך שאינני מבין ענין בתורה!..."

ואם עדיין לא הגיע לדרגא כזו, שאינו יכול לישון עד שבוכה לאבינו שבשמים על כך שאינו מבין ענין בתורה - הרי זו הוכחה שעדיין לא 'לקח' את הענין ד'זמן מתן תורתנו' כדבעי!"

ינסו ויוכחו!

הנקודה הזאת, הסביר הרבי באותה התוועדות, שייכת לכל יהודי באשר הוא. גם מי שעיקר ענינו אינו בתחום לימוד התורה (באופן ישיר), גם הוא צריך להגיע למצב שבו הוא אינו מצליח לישון רק מפני שלא הבין ענין בתורה. בין אם הוא ראש ישיבה, מנהל מוסד, משפיע רוחני, שליח, בעל עסק, ואפילו ילד קטן - מכולם נתבע המסר של "זמן מתן תורתנו!": "שיהיה נוגע לו עצם הענין דלימוד והבנת התורה".

ואיך באמת מבצעים זאת? איך יכול יהודי להביא את עצמו למצב בו הוא אינו יכול להרדם בגלל קושיא בדברי התוספות?...

ובכן, אפשר לפעול זאת גם באופן של "שלא לשמה", בהתחלה על כל פנים, וכך בסופו של דבר יגיע יהודי למטרה זו:

"ישנה עצה לכך - על פי מאמר רבי יוחנן בן זכאי לתלמידיו 'יהי רצון שיהא מורא שמים עליכם כמורא בשר ודם', ולדוגמא:

יהודי מכובד, מעוטר בזקן שיבה היורד על מדותיו - כשיגש אליו ילד קטן וישאלנו פשט בפסוק חומש עם פירוש רש"י, הרי גם אם אינו 'ראש ישיבה' אלא 'סוחר', יתבייש מאד אם לא ידע להשיב לו על שאלתו!

לכאורה, מה יש ליהודי מכובד להתבייש מילד קטן?! ... אבל אף על פי כן, רואים במוחש שדבר כזה גורם לרגש של בושה!

ובכן, תהיה זו הסיבה לכך שנוגע לו שאינו מבין ענין בתורה, בבחינת 'יהא מורא

שמים עליכם כמורא בשר ודם; ו'מתוך שלא לשמה בא לשמה' - שיהיה נוגע לו באמת ענין התורה מצד עצמו. ומובן, שלא יהיה צורך באריכות זמן כדי שיבוא לדרגא ד'לשמה' - מכיון ש'זמן מתן תורתנו' מסייעו.

ואותם ה'למדנים' שיוסיפו להקשות ולשאול: מהי ההוכחה והראיה לכך ש'עצה' זאת אכן תועיל? יינסו זאת בעצמם ... ואז יוכחו לדעת שהדבר מועיל עוד יותר ממה שנאמר כאן!"

הילולא משולשת

בנוסף להיותו של חג השבועות 'זמן מתן תורתנו', הרי שהוא משמש גם כיום ההילולא של דוד המלך ושל הבעל שם טוב. שיחות רבות הקדיש הרבי לביאור הקשר המיוחד בין שלושת הרועים: שני בעלי ההילולא - דוד המלך והבעל שם טוב, והשלישי - משה רבינו, שעל ידו ניתנה התורה ביום זה.

ולמעשה, 'גילה' הרבי פעם, גם למשה רבינו עצמו יש הילולא בחג השבועות

(מאמר ד"ה 'אתה הראת' תשמ"ו):

"ויש לומר עוד, דחג השבועות הוא גם יום הילולא דמשה רבינו. שהרי בשעת מתן תורה פרחא נשמתן של כל ישראל והחזירה בטל כו', ובהכרח לומר שענין זה היה בכל ישראל, למקטנם ועד גדולם, שהרי בטח נמשך ענין טל תחיה (טל תורה) לכל אחד ואחד מישראל, כולל משה רבינו. ונמצא שביום זה היה גם ענין יציאת הנשמה (פרחה נשמתן) במשה רבינו, ענין הילולא..."

רמזי תהלים

בדרך כלל, היה חג השבועות מהזמנים הקבועים שבהם הרבי מעורר אודות שיעורי חת"ת - ח'ומש ת'הלים ת'ניא, בהסבירו ששיעורים אלו מתאימים לשלושת הרועים: חומש - תורת משה; תהלים - ספרו של דוד המלך; ותניא - שנועד להביא את דברי הבעל שם טוב בהבנה והשגה.

במסגרת התעוררות זו בדבר שיעורי חת"ת, הוסיף הרבי רמז מעניין הקשור ליום טוב שני של חג השבועות (בחו"ל):

יום טוב שני של חג השבועות הוא יום ז' סיון, והרבי חישב והוכיח כי למעשה יום זה הוא יום הסתלקותו האמיתי של דוד המלך. דוד אמנם נסתלק בשבועות, אבל בזמן שקידשו את החודש על פי הראיה היה חג השבועות יכול לחול גם בה' או ז' סיון; ובאותה שנה שבה נסתלק דוד המלך אכן חל חג השבועות בז' סיון, כך שזה הוא יום הסתלקותו של דוד המלך (בפרטי החשבון - ראה 'לקוטי שיחות' חלק ח ע' 22-21)

(ובשיחה ב' דחג השבועות תשכ"ח). למעשה, גם בזמן שבו אין מקדשים על פי הראיה, יתכן מצב שיהודי יחגוג את חג השבועות בז' סיון - ראה באריכות ב'לקוטי שיחות' חלק ג שיחה לפ' אמו, ואכ"מ).

ובכן, ביום זה אומרים בתהלים את המזמורים לט-מד. וכמה מתאים: במזמור לט (פסוק ה) מובאת בקשת דוד המלך לקב"ה בקשר ליום הסתלקותו - "הודיעני ה' קציי"!

"כלו תפלות דוד" - באמצע ספר התהלים?

מלבד אמירת שיעור התהלים כפי שנחלק לימי החודש, נוהגים שכל אחד אומר את פרק התהלים המתאים לו לפי מספר שנותיו (כשהוא נעשה 'בר מצוה' ונכנס לשנתו הי"ד - הוא מתחיל לומר מזמור י"ד, וכן הלאה). גם על זה יש מקור מפתיע - מדוד המלך עצמו!

וכך הסביר הרבי ('לקוטי שיחות' חלק י"ד, ע' 75 הערה 31):

בגמרא נאמר (ברכות ט, ב), ש'אשרי האיש ולמה רגשו גוים חדא פרשה היא'. אם מחשבים את שני מזמורים אלו (א-ב בתהלים) למזמור אחד, נמצא שהמזמור החותם את תפילות דוד, מזמור ע"ב - המסיים במלים "כלו תפילות דוד בן ישי" - נחשב לאמיתו של דבר כמזמור ע"א;

ואכן, דוד המלך נסתלק בגיל שבעים שנה, כאשר נכנס לשנתו השבעים ואחד והתחיל לומר את מזמור ע"א (שלפי חשבוננו הוא ע"ב), ואז באמת "כלו תפלות דוד בן ישי"...

תפקידו של רב

בליובאוויטש היו מכנים את חג השבועות, על דרך הצחות, בשם "חג המ"צות". זאת על שם המו"צים - רבנים מורי צדק - שהיו מגיעים אל הרב, לליובאוויטש, לחג זה, בהיותו חג שאין בו הלכות מיוחדות ואין הכרח בהישארותו של הרב בקהילתו שלו (בשונה מחג הפסח וחג הסוכות).

בהתאם לכך, הרי שבהתועדויות של חג השבועות (והסמוכות לו), היה הרבי מעלה על נס את פעלם של הרבנים במשך השנה כולה, ומעורר אודות ההוספה והעליה מחיל אל חיל בכל תחומי הרבנות.

באחת הפעמים הללו (ש"פ נשא תשמ"ו - התועדויות תשמ"ו ח"ג ע' 610) עורר הרבי על כך שלפעמים נדרש רב ומורה הוראה לצאת מ"ארבע אמות של הלכה" כדי להשפיע ולפעול גם על "רשות הרבים", ואפילו במקומות שנמצאים בשפל המדרגה. הרבי ציין אז רמו מעניין בדבר:

בגמרא מדובר אודות הגדר של 'רב', הנוגע לחובת הכבוד שצריך להעניק ל'רב', והגמרא מציינת (בבא-מצייעא לג, א) "אפילו לא האיר עיניו אלא במשנה אחת - זה הוא רבו". ובהמשך דברי הגמרא: "אמר רבא, כגון רב סחורה דאסברן זוהמא ליסטרוין". רש"י מפרש: "בסדר טהרות היא שנויה, ולא הייתי יודע מה כלי הוא, ולימדני (=רב סחורה) שהוא כף גדולה שמסלקין בו זוהם הקדירה והקלחת לצדדין". כלומר: גם לימוד מועט זה, פירוש המילים "זוהמא ליסטרוין" - די ומספיק להחשיב כ'רב' הראוי לכבוד וכו'.

לפי פשוטו, "זוהמא ליסטרוין" היא דוגמא בעלמא, אך כשתימצי לומר יש כאן לימוד והוראה: הגדר של רב הוא "דאסברן זוהמא ליסטרוין", רב שמסביר ופועל את הענין של "זוהמא ליסטרוין"; זה שפעולתו בהפצת התורה והיהדות היא גם במקום שיש צורך לסלק זוהמא לצדדים...

לעשות כל יום 'שבת'...

בהתוועדות חג השבועות בשנת תשל"ה, עמד הרבי על כך ש"לכולי עלמא ניתנה תורה בשבת" (שבת פו, ב) [אגב, זה גם מסביר את העובדה שהסוגיא הידועה של מתן תורה היא דוקא במסכת שבת], והפיק מכך לקח חשוב בלימוד התורה היום-יומי:

"בשעת ה'קביעות עתים' לתורה, צריך להיות אצלו שבת. מצלצל הטלפון - הוא אינו עונה, הרי שבת עכשיו; מגיע אליו משהו ומספר שהוא יכול לעשות מסחר ולהרוויח אלף אלפים דינרי זהב - הוא עונה: 'עכשיו אצלי שבת!'; מגיעים ומדברים עמו על ענין של בריאות הגוף - הוא משיב: 'שבת היא מלזעוק ורפואה קרובה לבוא!'

כאשר הוא יושב ולומד, ייתכן ויבואו עסקנים ויאמרו לו שיש כמה ענינים שצריך להשתדל לסדרם - עליו לדעת שבשעת ה'קביעות עתים' הרי כעת שבת!"...

"תיכף ומיד ממש"

ומשנת תשל"ה - להתוועדות חג השבועות בשנה שלאחריה, שנת תשל"ו. באותה התוועדות אמר הרבי (בהמשך למה שהבאנו קודם בענין שלושת בעלי ההילולא של חג השבועות - משה רבינו, דוד המלך והבעש"ט):

"...שמעתי מחסיד ראשי תיבות - אמנם בכלל אין זה ענין לחבר ראשי תיבות חדשים, אבל כיון שזהו רעיון נכון, הרי בין אם הראשי תיבות אמיתיים ובין אם לאו, הרי זה ענין טוב ונכון - במה שהרמב"ם אומר כי "ישראל עושין תשובה ומיד הן נגאלים";

הוא אמר, ש'מיד' הוא ראשי תיבות משה ישראל דוד, שזה הרי קשור עם 'נגאלין'. כי, משה הוא גואל ראשון, שהוא גואל אחרון; וישראל הוא הבעל שם טוב, שהגאולה באה בזכות 'פוצו מעיינותיך - תורת הבעל שם טוב - חוצה'; ודוד הוא הרי הגואל אחרון.

שלפי זה הסדר של השמות, כפי שהוא רמוז בתיבה 'מיד', גם כן מדוייק: בתחילה היה משה, גואל ראשון; לאחר מכן יש את הענין של 'פוצו מעיינותיך חוצה'; שעל ידי זה נעשה לאחר מכן "ודוד עבדי נשיא להם לעולם", שזהו מלך המשיח".

ואכן, נסיים בתפלה שזה יתרחש כבר (בלשון השגור בפי הרבי) "תיכף ומיד ממש".

י"ב־י"ג תמוז

לא אירע שום נזק!

באחת מהתוועדות י"ב תמוז (נדפס ב'לקוטי שיחות' חלק כח ע' 149 ואילך), עמד הרבי על נס גדול בקשר לגאולת י"ב תמוז - בנוסף, כמובן, לעצם הגאולה של כ"ק אדמו"ר מוהריי"צ - שבמדה מסוימת נחשב לנס גדול יותר מעצם נס הגאולה.

כידוע, המצב ב'מדינה ההיא' רחוק היה מלהיות חפשי ומשוחרר; אחר כל אזרח שהיה קשור לרבי עקבו ב'שבע עיניים'. ועם זאת, היו עשרות יהודים מאזרחי רוסיה באותה תקופה, שעסקו בהפעלת קשרים ולחצים וכו' לשחרורו של הרבי, חלקם הגדול נעשה בגלוי ובפרסום לעין כל, מתוך ידיעתם הברורה של אנשי הממשלה שלא ראו זאת בעין יפה כלל וכלל - והנה איש מהם לא ניזוק בכל אופן שהוא, לא בנפש, לא בגוף, ואפילו לא בעניני ממון ופרנסה!

הווי אומר: בעוד שבכלל הרי מי שעסק בעניניו של הרבי סבל רבות מאנשי המשטר, הרי כאשר מדובר על פעולות ישירות שנעשו לגאולתו של הרבי ממאסרו - כאן לא קרה שום נזק כלל! הרי זה פלא מאין כמוהו, שעוד יותר מפליא מעצם הגאולה:

זה ששחררו לבסוף את כ"ק אדמו"ר מוהריי"צ, ניתן איכשהו להסברה - הן מהפן הגשמי, והן מהפן הרוחני. מהפן הגשמי, הרי היתה השתדלות גדולה של אנשים בעלי השפעה מתוך המדינה ומחוצה לה, וניתן להבין את שיקולי הממשלה הקומוניסטית שהתחשבה בלחצים אלו; ומהפן הרוחני, מובן שעמדה לרבי זכותו הנעלית במסירות הנפש עבור התורה והמצוות, כמו גם זכות אבות וכו'.

אך ביחס לאותם אלו שהתעסקו עם גאולתו של הרבי, אי אפשר להסביר כך: לא היתה להם את הזכות הרוחנית של הרבי, כמובן, וגם לממשלה לא היה מה לחשוש מפני הצרת צעדיהם, כאשר מדובר באנשים פרטיים ופחות מפורסמים. ועם כל זה - ההשתדלות שלהם בגאולת הרבי לא הזיקה להם כלל, הכל עבר 'חלק'!

המאמר הראשון - מיד עם הגאולה

לאור הדבר המופלא הזה, מבאר הרבי דבר מעניין: מיד עם התקבל ההודעה על

גאולתו של הרבי, ב"ב תמוז, אמר כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ מאמר חסידות שפתח בלשון הכתוב: "הוי"ה לי בעוזרי" (תהלים קיח, ז). למחרת, יום הגאולה בפועל - י"ג תמוז, אמר מאמר דיבור המתחיל "ברוך הגומל לחייבים טובות", ואלו היו גם המלים שפתחו את מאמרו בש"פ פינחס.

העובדה שהמאמר הראשון, מיד עם בשורת הגאולה, נסב על המלים "הוי"ה לי בעוזרי", אומרת דרשני; בפשטות, הרי הדבר הטבעי שנדרש מיד עם בשורה ניסית שכזו היא להודות לה' על עצם הישועה, אם במלים "ברוך הגומל לחייבים טובות", ואם בכל נוסח הודאה אחר - ורק אחר כך להתחיל בבקשה ותפילה על ענינים פרטיים!

אלא, שבהתחלת מאמר זה בא כ"ק אדמו"ר הריי"צ 'לפסוק דין' בקשר לאלו שעזרו וסייעו בתהליך הגאולה. עוד קודם שהרבי הודה לה' על הטובה אשר גמל אתו, הוא בא לוודא ולהבהיר שאכן ה'טוב' שנגמל עמו הוא טוב שלם ומלא, ללא כל תוצאה ונספח שלילי שעלול להעיב על שמחת הגאולה.

לכן, לכל לראש דיבר הרבי בענין "הוי"ה לי בעוזרי", בענין ההארה האלוקית המתגלית באלו ה"עוזרים", ובכך פסק את הדין בנוגע לכל אלו שסייעו בשחרור ובהצלה, שאכן לא יארע להם שום נזק מכך. רק לאחר מכן אפשר לברך, מתוך שמחה אמיתית ושלילה: "ברוך הגומל לחייבים טובות שגמלני טוב".

אלא, שכיצד יכול 'פסק דין' זה, שנאמר ונקבע ע"י הרבי רק לאחר גאולתו, לפעול ולהשפיע ביחס לעבר, לכל משך הזמן שעד הגאולה - שגם בו לא אירע שום נזק כתוצאה מההשתדלות עבור הרבי?

ובכן: "גאולת כ"ק מו"ח אדמו"ר היא שהביאה עמה ופעלה "גאולה" לכל העוזרים בגאולתו, וגילה זה למטה בפועל (בהעוזרים) ע"י אמירת המאמר, "פסק" התורה - אבל "פסק" זה פעל גם למפרע (על הזמן שקודם הגאולה), כי התורה היא למעלה מהזמן..."

פסק את הדין על עצמו

ומ'פסק דין' זה שנפסק על ידי בעל הגאולה לאחר גאולתו - ל'פסק' שפסק על עצמו עוד בתוך תקופת המאסר:

ב'רשימת המאסר', בה מתאר כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ את מאסרו (נדפסה בכמה מקומות, וביניהם ב'ספר השיחות תר"פ-תרפ"ז' ע' 179 ואילך) - את הרשימה התחיל כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ לכתוב עוד בתוך המאסר - כותב הרבי כי "ביום ג' י"ד סיון, אור ליום ד'

ט"ו סיון אחרי חצות", אז התחיל כל סיפור המאסר, כאשר נקשו אנשי הבולשת על דלת בית הרבי.

הצורה שבה מנסח הרבי את תאריך יום מאסרו אומרת דרשני. על פי התורה, הרי שמהלילה מתחיל כבר היום החדש, ואפילו בנוגע לענינים מסויימים שבהם כן מחשיבים את הלילה אחר היום שלפניו (כמו אמירת תחנון במוצאי שבת קודש) - הרי שיש לכך הגבלה: עד חצות הלילה.

והנה כאן, המאסר היה לאחר חצות לילה, זמן שבודאי שייך אך ורק ליום הבא - ט"ו סיון; מדוע מקשר הרבי את המאסר עם היום שלפניו, היום שכבר נסתים - "יום ג' י"ד סיון"?

הסביר הרבי נשיא דורנו (שיחת ש"פ נשא תשכ"ט), כי כאן מדובר על ענין ששייך לאומות העולם, שמכחם ובהוראתם בא המאסר. אצל אומות העולם הדין הוא ש"הלילה הולך אחר היום" (ראה 'פנים יפות' פי' נח עה"פ "יום ולילה לא ישבותו". ובכ"מ), ולכן מתאים לומר גם על מאסר שהיה לאחר חצות הלילה כי הוא שייך ל"יום ג' י"ד סיון". זאת ועוד: כיון שהמשרדים הממשלתיים סגורים בערב, בהכרח שהמאסר שהתבצע בפועל בלילה - בא כתוצאה של הוראה שניתנה כבר ביום שלפניו, "יום ג' י"ד סיון".

הרבי מוסיף ומסביר את 'פנימיות הענין':

יום שלישי הוא הרי יום שהוכפל בו כי טוב, טוב לשמים וטוב לבריות. ובכן, כאשר כתב הרבי הריי"צ את רשימת המאסר עוד 'באמצע הענין', הדגיש כי המאסר היה "ביום ג' י"ד סיון", כשכוונתו בכך 'לפסוק דיין' - שכיון והמאסר היה ביום שהוכפל בו כי טוב, הרי שגם התוצאה תהיה בטוב הנראה והנגלה. וכפי שאכן היה בפועל...

מ'למטה מן הזמן' אל 'למעלה מן הזמן'...

הביאור האמור הוא אחד מתוך שפע רב של ביאורים ודיוקים של הרבי נשיא דורנו באותה 'רשימה' מפורסמת שכתב כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ על מאסרו .

הנה דוגמא נוספת:

ב'רשימה' מתואר באריכות סדר זמני היום בבית האסורים, באיזו שעה קמים, מתי אוכלים, מתי יוצאים לטיול, ועד להכרזה האחרונה בסוף היום, ההכרזה שהגיע הזמן לשכב לישון. לאחר מכן מוסיף הרבי כי בבית האסורים אין ביד האסיר מורה-שעות, ואין לו אפשרות לדעת את השעה הנוכחית; האפשרות היחידה לדעת משהו על הזמן, היא דרך ההכרזות של הסוהרים: כאשר מכריזים שהגיע הזמן לקום - יודעים שהשעה היא כך וכך, וכן הלאה.

בפשטות כותב זאת הרבי הרי"צ כדי להמחיש את גודל ההגבלה שחש אדם בבית האסורים, עד כמה שוללים מהאדם את חרותו ובעלותו על עצמו, עד כדי כך שהוא אינו יכול אפילו לדעת מהי השעה שבה הוא עומה. והנה, לאחר כל זה מוסיף הרבי ומסיים בציטוט מהמדרש (ילקוט שמעוני תשא רמז ת. ועוד), על כך שכאשר משה רבינו היה בהר סיני, כיצד היה יכול לדעת אם יום או לילה? - כאשר המלאכים אמרו 'קדוש' ידע שעתה יום, וכאשר אמרו 'ברוך' ידע שהזמן הוא לילה. עד כאן דברי הרבי ברשימה.

הרבי נשיא דורנו מקשה (התוועדות י"ג תמוז תשכ"ט): מה הקשר בין הדברים? איך מתיאור מצב כה שפל ונחות של בית האסורים, כאשר אדם אינו יכול אפילו לדעת מהי השעה הנוכחית - מגיע כ"ק אדמו"ר הרי"צ, במעבר כה חזק, אל המצב הנעלה והנפלא של משה רבינו בהר? אמנם, המשותף לשני המצבים היא חוסר הידיעה בזמן, אבל כאן הרי מדובר בלמעלה מהגבלות הזמן - בעוד בענייננו מדובר על ההיפך הגמור; איך אפשר להשוות ולקשר בין הדברים?

באריכות נפלאה מסביר זאת הרבי, כשנקודת הענין היא:

לפעמים עלול אדם לשאול את עצמו, איך מסתדרים מצבים קשים ולא נעימים הקיימים בעולם - עם האמת האלוקית? אם באמת 'אין עוד מלבדו' - איך ייתכנו מושגים שלכאורה הפוכים לגמרי מאמת זו? והתשובה היא, שאדרבה: הקב"ה רוצה שהאמת של 'ה' אחד' תחדור גם במצבים הקשים והיורדים, שגם בהם יהודי יגלה את האחדות האלוקית שבהם. לכן מביא הקב"ה מצבים שלכאורה הפוכים ומנוגדים לאמת האלוקית, כדי לגלות גם בתוכם את האמת.

"וזה מה שאומר הרבי ברשימה: כאשר יהודי נמצא במעמד ומצב של בית האסורים, שמציאותו מוגבלת וכבולה, עד כדי כך שהוא נמצא למטה מן הזמן (לא כמו משה שהיה למעלה מן הזמן), הוא אינו בעל הבית אפילו לדעת האם זהו יום או לילה, האם זוהי התחלת, אמצע או סוף היום - שלא יפחד ויראה בכך סתירה ל'ה' אחד'; אלא, שהקב"ה רוצה שגם בהיותו בבית האסורים במעמד ומצב של למטה מן הזמן, יהודי יתאחד ויתקשר - כפי שבעל הגאולה התקשר - עם למעלה מן הזמן. להכיר בכך שבמציאות הנחותה הזאת של בית האסורים - שם משתקף הגבוה גבוה ביותר, המעמד ומצב כפי שמשה רבינו עמד בהר...!"

ימי המאסר - יום לשנה

הזכרנו את העובדה שהרבי הרי"צ מציין את תאריך מאסרו ל"יום ג' י"ד סיון" - למרות שהמאסר בפועל היה רק באור לט"ו סיון אחר חצות, והבאנו את הסברו של

הרבי בנידון. מכל מקום, לפי זה נמצא כי המאסר מקבל תוספת של יום אחד, שכן גם י"ד סיון נכלל בכלל ימי המאסר.

מעין זה גם בקשר ליום הגאולה, בשורת הגאולה היתה כבר בי"ב תמוז, אבל כיון שבאותו יום לא היו משרדי הממשלה פתוחים על פי חוקי המדינה, הרי ששלימות הגאולה בפועל התרחשה בי"ג תמוז, ושוב אנו מקבלים יום נוסף לכלל ימי המאסר (ובאופן אחר קצת: אם לא מחשיבים את י"ד סיון ומכלילים רק את ט"ו סיון שבו היה המאסר בפועל - הרי לאידך צריך להחשיב גם את יום י"ד תמוז שבו יצא הרבי הריי"צ בפועל מבית האסורים. וראה 'תורת מנחם' שבהערה הבאה).

לפי כל זה מתגלה לנו "רמז חדש ונפלא, שחסידים לא עמדו עליו" - כלשון הרבי בהתוועדות ש"פ בלק תשכ"ו ('תורת מנחם' חלק מז, ע' 203 ואילך). הרמז הנפלא הוא, שהרבי הריי"צ היה במאסר שלושים יום לא שלמים, שכן מי"ד סיון עד י"ג תמוז אלו שלושים יום, והשחרור היה באמצע יום י"ג - עשרים ותשע יום וחלק מהיום השלושים; והרי זה מקביל בדיוק למספר שנות נשיאותו, מב' ניסן תר"פ (יום הסתלקות אביו, כ"ק אדמו"ר מהורש"ב נ"ע) עד יו"ד שבט תשי" - עשרים ותשע שנה וחלק מהשנה השלושים!

הרבי ציטט בענין זה את המאמר הידוע על הזית (מנחות נג, ב), שכאשר כותשים אותו הוא מוציא את שמו; ומעין זה בענינו, שכנגד כל יום מאסר ו'כתישה' - היתה עוד שנת נשיאות מלאה וגדושה בהרבצת תורה ופעולות בהפצת המעיינות!

התוועדות מיוחדת - אור לט"ו סיון

ועוד בענין תאריך מאסרו של הרבי הריי"צ: מפליא עד כמה חשוב הדבר בעיני חתנו הרבי, עד כי בשנת תשל"ד קיים הרבי התוועדות מיוחדת ביום זה של ט"ו סיון.

באותה התוועדות השמיע הרבי 'מאמר' חסידות, שבו דיבר על כך "שהירידה בגלות היא זריעה שעל ידה נעשה צמיחה בריבוי גדול יותר", ובקשר לכך הוסיף:

"ויש לקשר זה עם יום ט"ו סיון, שבו היה התחלת המאסר של כ"ק מו"ח אדמו"ר - שלאחרי הגאולה די"ב תמוז נתגלה שהמאסר היה זריעה, בכדי שעל ידי זה תהיה צמיחה בריבוי והוספה בהפצת המעיינות!"

מה בין י"ב לי"ג?

ובענין תאריך הגאולה, וכפי שהוזכר - שלימות הגאולה היתה דוקא בי"ג תמוז, הסביר הרבי בהזדמנות נוספת (ש"פ חו"ב, י"ב תמוז תשמ"ט - התוועדות תשמ"ט ח"ד ע' 8 ואילך):

הגאולה של י"ב-י"ג תמוז קשורה עם הגאולה האמיתית והשלימה, ובתור שכזו

- יש לה השפעה גם על בני ישראל, וגם על אומות העולם, כפי שיהיה בגאולה השלימה, שתביא את עם ישראל לגאולתו - וגם תתקן את העולם כולו.

ובכן: י"ב תמוז, היום שבו קיבל בעל הגאולה את הבשורה על הגאולה, דבר שהביא להרמת קרנם ורוחם של בני ישראל בהפצת התורה והיהדות - הוא במספר י"ב, כנגד שנים עשר שבטי ישראל, משום שביום זה היא הגאולה בעיקר ביחס לבני ישראל;

י"ג תמוז מדגיש את הגאולה ביחס לאומות העולם, שכן ביום זה ניתנה הפקודה הרשמית על החופש - לפי חוקי המדינה (שלכן התעכב הענין ליום זה בו היה המשרד הממשלתי פתוח באופן רשמי לפי חוקי המדינה), היינו, שביום זה 'חדרה' הגאולה גם בחוקי המדינה של אומות העולם. ואכן, י"ג הוא בגימטריא "אחד", גילוי אחדותו של הקב"ה (לא בלבד בבני ישראל, אלא) בכל העולם כולו, בכל שבעת הרקיעים והארץ - ובכל ארבע רוחות העולם (כרמז הידוע שבמילת "אחד")...

פעולתה של גאולת י"ב תמוז - לאחר שבועים שנה!

באותה שעה של הגאולה בטרפ"ז, הפעולה על ממשלת ה'מדינה ה היא' התבטאה רק בנוגע לשחרורו של הרבי ממאסרו, ועדיין המשיכו לרדוף את חיי היהדות והחסידות (כמסופר בדברי הימים ההם). אולם האמת היא שגאולת י"ב-י"ג תמוז 'שברה' את 'קליפת' ה'מדינה ה היא', ואין זאת אלא שהיו בכך שלבים, עד שהגאולה באה לידי ביטוי מושלם בשנים האחרונות, בקריסת משטר הכפירה והמלחמה בדת - ובמקום זאת מסייעת הממשלה לכל עניני התורה והמצוות, והולך ומוסיף.

ועד כדי כך - אומר הרבי בשיחת ש"פ קרח תנש"א (התנועדות ח"ג ע' 401) - "בימים אלו ממש, השקלא וטריא והרצון של כמה וכמה במדינה ה היא לבטל את השם 'לעניגראדי' (ששם היה המאסר והישיבה בבית האסורים) - השם שהם נתנו לה (על שם מנהיגם) - ולהחזיר את השם 'פעטערבורג' (שם העיר בזמן המאסר והגאולה של אדמו"ר הזקן)".

ובכן, בעצם הרצון להחזיר את שם העיר לשמה המקורי בתקופה שלפני ממשלת הכפירה (רצון שלאחר מכן בא בפועל ממש) - נראית בגלוי הפעולה הנמשכת של י"ב-י"ג תמוז, שהביאו את הגאולה הכללית של יהודים ממתנגדיהם, ובפרט באותה מדינה עצמה.

ארבעים, חמשים, ששים

מלבד הביאורים וההוראות מענין ה'מסירות נפש', המאסר והגאולה, הרי

שבהתוועדויות של י"ב תמוז ביאר הרבי פרטים רבים נוספים השייכים לחייו של בעל הגאולה, כ"ק אדמו"ר מוהרי"צ - בהיותו של י"ב תמוז (לא רק "חג הגאולה", אלא גם) יום ההולדת של הרבי הרי"צ (בשנת תר"מ).

הנה דוגמא אחת, בה גילה הרבי כיצד כל פרט בתקופת נשיאותו של כ"ק אדמו"ר מוהרי"צ מדויק להפליא (מתוך שיחת י"ג תמוז תשל"ט):

ימי נשיאותו של הרבי הרי"צ מתחלקים באופן כללי לשלושה - תקופה ראשונה, מהשנים תר"פ עד תר"צ (בערך), בה התחיל את נשיאותו ברמה והתרכז בעיקר בעבודת ה'מסירות נפש' ברוסיה הסובייטית; תקופה שנייה, מהשנים תר"צ עד ת"ש, בה הקים בפולין מרכז חסידי נפלא ונהדר, שרבים נהנו והתחממו מאורו; ותקופה שלישית, מהשנים ת"ש עד תש"י, בהם עסק ב'חימום הקרח' של ארצות הברית והקים שם את מוסדות חב"ד המרכזיים שעל ידם מתנהלת העבודה העולמית של חב"ד עד היום הזה.

כשנדייק, נראה כיצד שלושת תקופות אלו מתאימות למספר שנות חייו של כ"ק אדמו"ר מוהרי"צ:

בשנת תר"פ, כאשר קיבל הרבי את הנשיאות, היה בן ארבעים. על גיל זה אמרו (מסכת אבות, סוף פרק ה) כי "בן ארבעים לבינה", אז מקבל האדם את הכח להבין דבר לאמיתתו ולעומקו, ולהיות מורה הוראה לרבים. וזה באמת הזמן בו קיבל הרבי את הנשיאות ונעשה לנשיא הדור המורה את דרך מסירות הנפש לרבים רבים שהלכו לאור דרך החיים הנעלית שהורה הרבי.

בשנת תר"צ נכנס הרבי לשנתו החמישים, "בן חמשים לעצה". בעוד בעשר השנים הקודמות עסק בעיקר בהוראה בפועל בדרך של 'מסירות נפש', שמטבעה נעשית מתוך חפזון ובהילות - הרי שבתקופה שלאחר מכן, לאחר שיצא מה'מדינה ההיא', ניתנה האפשרות להנהגה של עצה והתייעצות, עבודה מיושבת ומסודרת יותר.

בשנת ת"ש החלה שנת הששים, "בן ששים לזקנה". החידוש של תקופה זו לגבי התקופות הקודמות הוא בכך, שבשנים הקודמות היתה אמנם הנהגה של "בינה" ו"עצה", אבל עדיין לא באופן של "זקן - זה שקנה חכמה" (קידושין לב, ב), הווי אומה דרכו של הרבי והוראותיו עדיין לא 'נקנו' ונעשו לדבר נצחי שממשיך הלאה; וזה מה שפעל הרבי בעשר השנים של שנות הששים שלו, בהן עיקר פעולתו היתה בהעמדת תלמידים והדרכתם:

בתקופה זו (עשר שנותיו האחרונות בעלמא דין), היה הרבי הרי"צ פחות מעורב ישירות בעשייה עצמה, ועיקר פעולתו היתה על ידי הדרכת התלמידים והחסידים שהם אלו שימשיכו בפעולות ויפתחו אותם, וכך תהפוך דרכו של הרבי לדבר נצחי ונקנה בעולם.

"ששים לזקנה" של הרבי הרי"צ ו"ארבעים לבניה" של הרבי נשיא דורנו

באותה שיחה בה מבאר הרבי את שלושת התקופות בימי נשיאותו של כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ, הוא אינו אומר זאת במפורש - אבל כשתימצי לומר, הסבר זה על תקופת ה"בן ששים לזקנה", שבה עיקר פעולתו של הרבי הרי"צ היתה בהעמדת התלמידים והחסידים שימשיכו בדרכו, מתאים עם העובדה הפשוטה כי אכן בתקופה זו (שנות השי"ן) החל הרבי נשיא דורנו לעבוד לצד חותנו בצורה רשמית, גלויה ומבוססת, כאשר כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ מפקיד אותו על שלושת המוסדות המרכזיים של חב"ד, מה שסלל את הדרך להמשך פעולותיו בקודש של הרבי הרי"צ ע"י הרבי נשיא דורנו ביתר שאת וביתר עז לאחר הסתלקות הרבי הרי"צ (בשנת תשי"י).

ואולי אפשר להוסיף: אותה תקופה בה החל הרבי לעבוד את עבודתו בקודש בצורה גלויה ומפורסמת, בניהול מוסדות כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ - היא אכן הזמן שבו נכנס הרבי לגיל ה"ארבעים לבניה" (לרבי מלאו ארבעים שנה ב"א ניסן תש"ב), אותו זמן - שכביאור הרבי עצמו ביחס לכ"ק אדמו"ר מהוריי"צ - שבו יכול האדם להתחיל בהוראה והתוויית דרך לרבים...

"בלי פרסום"...

בהתוועדות י"ג תמוז תשל"ט סיפר הרבי:

כאשר היתה הגאולה של י"ב-י"ג תמוז, שררה אצל החסידים שמחה גדולה ועצומה. יחד עם זה, הרבי בעל הגאולה הורה כי ישתדלו 'שלא להכעיס' את ה'צד השני', ומעין מה שכתב רבינו הזקן לאחר גאולתו ('אגרת הקודש' (שבס' התניא) ס"ב) - "שלא לשרוק עליהם". אז התהלכה בקרב החסידים מטבע לשון: "אז ס'זאל זיין בלי פרסום" - שיהיה ללא פרסום יתר על המדה.

עד כדי כך, שכאשר שלחו הודעות טלגרמה על שמחת הגאולה למקומות שונים, חתמו את המברק במלים "בלי פרסום" - והנמען, שהבין על נכון כי לא זהו שם המשפחה של השולח (...), הבין את המסר...

במה דברים אמורים? - הדגיש הרבי - במדינה ההיא ובתקופה ההיא; אך כיום, בעמדנו במקום רווחה ובתקופה שבה אין ממה לחשוש, יש לעשות את ההתוועדויות וה'שטורעם' של י"ב-י"ג תמוז בפרסום וברעש הכי גדול...

אך, נשאלת השאלה: הרי צריך להיות איזשהו זכר לאותה הנהגה שהיתה בעת הגאולה עצמה, הנהגה של "בלי פרסום"? על כך ענה הרבי: "נמצאים עדיין מאות ואלפים מאחורי מסך הברזל, שהתוועדו ב"ב-י"ג תמוז בלי פרסום, למרות שבלבם

פנימה היה זה עם כל הלב ועם כל ההתמסרות, ועם כל המסירות נפש, שאחר כך יבוא זה במעשים טובים, ברוחו של בעל הגאולה במשך כל השנה כולה; ויוצאים ידי חובת ה'בלי פרסום' במה שקורה במדינה ההיא".

דברים אלו נאמרו בשנת תשל"ט; היום, אין צריך לומר, גם ב'מדינה ההיא' חוגגים את י"ב - י"ג תמוז ללא הגבלות, עם פרסום גדול...

לצאת מכל ההגבלות

ענינו המיוחד של י"ב-י"ג תמוז - הסביר הרבי בהתוועדות ט"ו תמוז תשל"ט - הוא העבודה למעלה ממדידה והגבלה. הווי אומר, שלימוד התורה וקיום מצוותיה יהיו חדורים בכח המסירות נפש, שענינו הוא למעלה ממדידה והגבלה.

נקודה זו מייחדת את י"ב-י"ג תמוז ביחס לימים טובים ה'רגילים', שבהם לא מודגשת אותה תנועה של העדר ההגבלה. כאשר מדובר על "זמן מתן תורתנו", לא מודגש כאן ה'בלי גבול'; אמנם מובן מאליו שהתורה היא אין סופית ובלתי מוגבלת, אבל לא על כך היא ההדגשה. כך גם כשמדברים על "זמן חרותנו" לא מודגש ה'בלי גבול שבדבר.

אפילו כאשר מדובר על "זמן שמחתנו", והרי "שמחה פורץ גדר" - הרי שפריצת הגדרים היא תוצאה של השמחה, דבר שמגיע לאחר השמחה, בעוד השמחה עצמה יכולה להיות מוגבלת; ובכך החידוש של י"ב-י"ג תמוז: עבודה למעלה ממדידה והגבלה, מסירות נפש!

'מסירות נפש' - לא לשקוע בקטנות

ובענין זה נצטט קטע מדברי הרבי בהתוועדות ש"פ נשא תשכ"ט, בה הוא מעורר על התנועה של מסירות נפש הנדרשת מאתנו גם כיום:

"... יש הנוכחים בהתוועדות זו, שזוכרים את המעמד ומצב שהיה אז, כאשר לא היו שקועים כל כך בעניני עולם הזה, וכל שכן שלא היתה שביעות רצון עצמית.

ואמנם, גם אז לא היו בדרגה של 'ולבי חלל בקרבי', שהיצר הרע אינו קיים או שנהפך לטוב (ראה תניא פ"א, ובכ"מ); ובכל זאת, אז המעמד ומצב היה הרבה יותר יפה מהיום. היום, כאשר הוא לומד יותר מרגילותו, יותר מטבעו, נחשב הדבר בעיניו לתנועה של 'מסירות נפש'... בעוד שם היו מוכנים למסור את הנפש בפועל.

איי, מדובר במסירות נפש בפועל - מה הרעש?! לא עשו מכך 'חגיגה' שלימה. הרי 'בתוך עמי אנכי יושבת', וכיון שהמצב הצריך אז מסירות נפש בפועל, היה כך בפשטות, שצריכים לעשות הכל, אפילו מסירות נפש בפועל.

והיום, כל 'קטנות' נחשבת כבר 'מסירות נפש'... כל דבר קטן שהוא עושה גורם לו להיות מרוצה מעצמו, והוא עושה חשבון בנפשו: 'כיון שכולם מרוצים ממני, והקב"ה גם הוא מרוצה ממני - גם אני יכול להיות מרוצה מעצמי'...

שישווה את המצב הנוכחי למצב ההוא: שם, גם לאחר שעשה ופעל רבות - לא היתה מכה 'חגיגה' שלימה ושביעות רצון, הוא לא ביקש עבור כך 'עליה' או כל כיבוד אחר. ובכן, עזר לו הקב"ה והוא יצא מן המיצר אל המרחב, ועכשיו הוא כבר מרוצה מעצמו, על כל דבר קטן שהוא עושה הוא מחכה ליחס מיוחד; אם לא, הוא יחשוב שמרחקים אותו...

יחשוב לעצמו - היכן היו התענוג, הרצון, החכמה, בינה ודעת, אהבה ויראה בשעתו - ובמה הם מונחים כעת!..."

אחרי הכל, מדובר בסך הכל על רגע קטן...

בסיום אותה שיחה הוסיף הרבי 'דברי הרגעה'... "הרי פעם הוא היה בסדה, ולעתיד לבוא הוא גם כן יהיה בסדר; מדובר בסך הכל על רגע קטן שבינתיים, 'לרגע קטן עזבתך'. על דרך הדין של 'לבוד', שכאשר קיים אויר מצד זה ואויר מצד זה - הרי זה מבטל את החומר שקיים בינתיים, ופועל שכל האויר נחשב ונעשה מזוכך. ועושים זאת מתוך שמחה ובריקוד, עד שנכנסים בריקוד לגאולה האמיתית והשלימה בקרוב ממש".

י"ב תמוז - נס חד פעמי, או מתחדש בכל רגע?

בהתוועדות י"ב תמוז תשכ"ו (תורת מנחם' חלק מז ע' 162 ואילך), העלה הרבי 'חקירה' מעניינת בגדרו של נס גאולת י"ב-י"ג תמוז. ידוע שקיימים שני סוגי ניסים: נס שמשנה את הטבע פעם אחת, ומאז כבר אין צורך בנס - מעתה ואילך כך הוא טבע הדבר עצמו, ללא צורך בהתחדשות נוספת; ולעומת זאת קיים נס שדורש התחדשות תמידית, כל הזמן הוא חוזר על עצמו. אם הנס לא יימשך - תפסיק הפעולה.

ובכן, האם הגאולה של י"ב-י"ג תמוז היא מהסוג הראשון או מהסוג השני? האם לאחר שהרבי הרי"צ נגאל ממאסרו השתנו גדרי העולם באופן חד פעמי, ומעתה הגאולה היא ענין טבעי שאינו צריך לחזור על עצמו שוב; או, שהגאולה צריכה לחזור על עצמה שוב ושוב, כל רגע מחדש?

ובכן, הפתרון של חקירה זו, אמר הרבי, תלויה בהנהגת האדם כעת:

"הבחינה היא כאשר רואים שאפילו לאחר זמן רב שעבר מאז, עדיין "הימים האלה

נזכרים ונעשים", שכל ההמשכות שנמשכו אז נמשכים גם היום בפועל, הרי זה סימן שהיום זה ענין של נס, לא רק המשך...

מהי ההוכחה שבי"ב תמוז תשכ"ו הנס קיים, ואין זה רק סיפור מעשה שאירע פעם? - ובכן, אם 'אין אתנו יודע עד מה', לראות מה מתרחש למעלה, האם נמשכים שוב ההמשכות וההשפעות כפי שהיו בפעם הראשונה, הרי הבחינה היא לראות מה קורה למטה:

כאשר רואים ש'עולם כמנהגו נוהג', וכאשר היה ערב י"ב-י"ג תמוז, כך גם נראים י"ב-י"ג תמוז, וכך גם י"ד תמוז - אז אין הוכחה שאכן 'נעשים', הנס נעשה מחדש, יתכן שזה רק בבחינת 'נזכרים';

כאשר, אבל, רואים יהודי ש'י"ב תמוז פעל בו שינוי, שינוי שלא בדרך הטבע, כיצד זה קרה? אין ביאור אחר מלבד העובדה שבין י"א וי"ד תמוז קיימים ימי י"ב-י"ג תמוז. וכאשר באמת השינוי נפעל בו שלא בדרך הטבע, אז זוהי הוכחה שאכן הנס נעשה גם כעת!"

היום טוב ששייך במיוחד לחב"ד

באחת מאגרות קדשו ('אגרות קודש' ח"א ע' רכד), מעיר הרבי על פרט ייחודי ליי"ב-י"ג תמוז, שזהו החג ששייך ביחוד לחסידי חב"ד, ללא "מתחרים"...

בלשון הרבי: "... לפלא שאינו מזכיר דבר על דבר ימי העיון .. וכן אם עושים בכגון דא לימי הגאולה י"ב י"ג תמוז. שמעלה מיוחדת, בנוגע להני"ל, לימים אלו, שאין למי ענין של התחרות בענין ובמקום אחר. וכמו ששייך בפורים חנוכה ואפילו ביי"ט כסלו".

בצורה יותר ברורה ומפורטת אנו מוצאים באגרת נוספת (שם ח"ט ע' קכו): "... זה נוגע בפרט ליי"ב תמוז הבע"ל, שזהו היומא דפגרא היחידי במשך השנה ששייך ביחוד לחב"ד (כי אפילו י"ט כסלו, הרי ישנם גם מחסידי פולין שהוגגים אותו), ולכן יש לנצלו בכרם חב"ד ביחוד, ע"י פרסום הראוי מזמן המתאים מקודם"...

"בשביל זה היתה מסירות־הנפש במדינתנו לפנינו!"

הרושם מימי הגאולה צריך להמשיך, כמובן, גם על הימים שלאחר מכן. בכמה הזדמנויות עורר הרבי על המשך ההתוועדויות ותנופת הפעילות עד ט"ו תמוז, שבעה עשר בתמוז, ולפעמים - אף עד י"ט תמוז, יום כניסתו של הרבי הריי"צ כבריתו של אברהם אבינו.

עד כמה פשוט הדבר בעיני הרבי שההתעוררות לא יכולה להסתיים בימי הגאולה

עצמם והכרחי שהרושם הטוב ימשיך בימים שלאחריהם, ניתן לראות מהמכתב הבא (שם ח"א ע' רנט):

"במענה על מכתבו מט"ו תמוז. נבהלתי שאין מזכיר אף מלה אחת אודות ימי הגאולה י"ב וי"ג תמוז, שבודאי התועדו ובשעת מעשה על כל פנים התעוררו ובמילא יש מה להמשיך על כל ימות השנה;

והאומנם בשביל זה היתה כל המסירות נפש במדינתנו לפני, והנסים גלויים שהיו עד שבאו למקומם עתה - בשביל שיהיו מושקעים בהדאגה איך להשיג הנצרך לפרנסתו ופרנסת בני ביתו באופן שלא ישאר מקום בראש לרושם מחגיגת ימי גאולת כ"ק מו"ח אדמו"ר וגאולתנו ופדות נפשנו לאחר שעברו מ"ח שעות!?!....

"נתקבל בתפוצות ישראל"

נסיים רשימה זו בקטע מתוך אגרת של הרבי לזקנו של החתן דנן שליט"א - הלא הוא הרה"ח המפורסם ר' מנחם בן-ציון וילהלם ע"ה. הרב וילהלם קיבל מכתבים רבים מהרבי בנושאים שונים ומגוונים, ומעניין לראות מה כותב לו הרבי מיד בתחילת המכתב הראשון שבו החל הקשר (בשנת תשי"ד. המכתב נדפס ב'אגרות קודש' חלק ט ע' קצו (בעילום שם הנמען)):

"במענה על מכתבו מ"ג תמוז - ולפלא שאין מזכיר בכל מכתבו שזהו יום גאולת כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע נשיא ישראל, אשר נתקבל בתפוצות ישראל ליום התעוררות והתחזקות בהפצת היהדות בכלל ותורת החסידות הדרכותיה ומנהגיה בפרט אשר על זה נאסר אז ומסר נפשו משך ימי חייו עלי אדמות..."

ויהי רצון שיקויים בנו "מיסמך גאולה לגאולה", ומההכנה וההתעסקות בגאולת י"ב-י"ג תמוז נזכה לגאולה האמיתית והשלימה כפשוטו תיכף ומיד ממש.

מכתבים

אגרות ומענות קודש
מאת רבינו נשיאנו

מבוא

סב החתן (ה"זיידע") הרה"ח ר' מנחם בן ציון וילהלם ע"ה, היה חסיד המסור ונתון ומקושר בכל לבו ונפשו לרבי, לתורתו והוראותיו, בכל מבצע או הוראה של הרבי היה הוא מהראשונים שעסקו בה בלהט ובחיות החסידית המיוחדים לו, הוא היה סמל ומופת חי לחסיד, ירא שמים ולמדן המסור בכל מאודו לרבי.

דוגמא אופיינית להתקשרות הבווערת בקרבו, הייתה למשל, כשיצא הרבי במבצע לימוד הרמב"ם - באחרון של פסח תשד"מ - התיישב מיד הרמב"צ והכין בעצמו טבלה בה חילק את כל י"ד ספרי הרמב"ם לשיעור יומי בן שלשה פרקים!

חיות מיוחדת הייתה לו בהתוועדויותיו ובשיחותיו הקדושות של הרבי. והיה מחלקם מידי שבת לכארבע מאות בתי כנסיות ברחבי ירושלים עיה"ק וכמו כן היה נותנם בקביעות לעשרות מגדולי ישראל שרחשו לו כבוד וחיבה מיוחדים (בארוכה מסופר אודות תולדותיו וקשריו עם רבני וגדולי ישראל בחוברת "אגלי נוחם" שיצאה לזכרו ביארצייט הראשון, יום כ"ד טבת תשנ"ב).

אחד המפעלים הכבירים שבהקמתם ובניהולם היה שותף הייתה ישיבת הערב האיכותית בירושלים, מיישבת ערב זו התקרבו מאות רבות של תלמידים לאורה של תורת החסידות והנהגותיה ולנשיא דורנו ובנו בתים המיוסדים באור זה עם דורות ישרים מבורכים.

גם בצעירי אגודת חב"ד ירושלים נטל הרמב"צ חבל

פעיל ומשם פעל בהפצת היהדות והפצת המעיינות לקהלים שונים במסירות אין קץ.

הרב וילהלם זכה גם להיות מהמקימים של ה'חדר' החב"די 'תורת אמת' בירושלים עיה"ק והתעסק שם ובישיבה הק' תורת אמת בחינוך תלמידי התמימים וצאן הקדשים ילדי תשב"ר.

במשך השנים בהן עסק בכל התחומים הללו, זכה הרב וילהלם למענות והדרכות מפורטות עד לפרטי פרטים מהרבי, במגוון תחומים - הן בנוגע לחייו הפרטיים ולבני משפחתו והן בנוגע לעסקנותו העניפה ולעבודתו בקודש, לאורך השנים ליוותה אותו במסירות רעייתו - תבדל לחיים טובים וארוכים - מרת רחל תחי' וילהלם וזכתה אף היא להתייחסויות וברכות מיוחדות מהרבי.

*

יבדל לחיים טובים וארוכים, מתוך בריאות ושמחה, סב החתן הרה"ח ר' ליפא שי' קורצוויל, המשמש בקודש כבר למעלה מארבעים שנה כשלוחו של כ"ק אדמו"ר בצעירי אגודת חב"ד שבנחלת הר חב"ד, יחד עם זוגתו מרת חנה תחי' קורצוויל, וזכה במשך השנים להיות מהפעילים הבולטים בתחומים מגוונים במבצעיו וענייניו הק' של הרבי, זכה אף הוא לקבל מענות, הדרכות ועידודים מהרבי בתחומים אלו ובעניניו האישיים.

*

בקובץ זה מובאים חלק מהמכתבים והמענות שזכו הרב וילהלם ויבלחט"א הרב קורצוויל - ולצדם תשובות מיוחדות שזכו נוות ביתם תחינה, הסבתות לבית וילהלם וקורצוויל - לקבל מכבוד קדושת אדוננו מורנו ורבינו.

זכה אבי הכלה שי' לצאת בשליחות כ"ק אדמו"ר ליסוד המעלה, כהמשך להיותו ב'עדה קדושה' שנשלחה בשליחות המיוחדת לסייע בבנין ארצנו הקדושה בגשמיות וברוחניות - וגם מבית־גנזיו באו כאן פניני מענות ומכתבים.

השתדלנו להביא מכתבים והוראות שיש בהם הוראה לרבים, אף שיש בהן הנושאים אופי אישי, מתאים לרצון קדשו של הרבי בהדפסת אגרות הקודש.

חלק מהמכתבים כבר פורסם בבמות שונות, בחוברת אגלי נוחם ובאגרות קודש (מכתבים שהרב וילהלם עצמו מסר לפרסום מיד עם התחלת הדפסת סדרת האגרות קודש - בכדי לזכות בזה את הרבים) ובחרנו בכל זאת להביא גם ממה שכבר נדפס עם צילום המכתב המקורי, מצד החביבות שבראיית גוף המכתב ובפרט שיש חלקים שלא נדפסו.

השתדלנו אף להביא רקע (במקומות המתאימים) בכדי שירוץ בו הקורא.

*

התקשרות

יגעת והתקשרת

בשנת תשי"ד, בהיותו צעיר לימים חפץ הרמב"צ וילהלם להדבק ולהתקשר לנשיא דורנו כ"ק אדמו"ר, הוא פנה במכתב התקשרות וזה לשונו:

"רוצה אני להתקשר אל כ"ק אדמו"ר שליט"א בכל לבבי בכל רמ"ח אברי ושס"ה גידי ולהיות קרוב מאוד מאוד אליו שליט"א אנה יקחני תחת השפעתו".

הרב וילהלם זכה למענה הבא שתוכנו הוא שההתקשרות היא ע"י לימוד התורה החסידות והליכה וההנהגה בהדרגות ומנהגיו, וצריך להיות בזה יגעת ומצאת.

מעניין לציין שמיד בתחילת המכתב פונה אליו הרבי בתביעה מדוע לא הזכיר

מאומה על כך שיום כתיבת המכתב שכתב, יום י"ב תמוז, הוא חג הגאולה של הרבי הרי"צ - מכאן יש ללמוד אולי שרצונו הק' של הרבי שיצינו את מהות היום בו כותבים (ביומא דפגרא וכיו"ב) בכתיבת מכתבים אליו.

בשולי המכתב מציין הרבי את תמיהתו אשר למרות שורשיו ונטייתו - אינו לומד בישיבת חב"ד.

*

גם כשמרת חנה קורצויל (למשפחת רייכנטל) כתבה לרבי, בגיל צעיר מאוד, ש"חפצה מאוד להיות חב"דניקית", זכתה למענה שעם יגיעה בזה, תקוים ההבטחה - ומצאת!

לימוד התורה

באיזו ישיבה לבחור?

בשנת תשכ"ד למד ר' ליפא קורצווייל בישיבה במושב חמד (הסמוך לכפר חב"ד). הוא השתתף בשיעורי תניא שנמסרו בישיבה ע"י הרב ישראל ע"ה הבר, וכך התקרב לאור החסידות.

לקראת שנת הלימודים תשכ"ה, הוא פנה אל הרבי במכתב בו הביע את שאלתו האם להמשיך בישיבה בה לומד, או שמא יעבור לתומכי-תמימים. במענה לכך כתב הרבי בשולי המכתב: **במענה לשאלתו - ימשיך לימודו במקום שלפי ההשערה ללמוד שם בהתמדה וביר"ש יותר.**

בהמשך, קיבל מענה מפורט יותר, בו מורה לו הרבי שעליו ללמוד בישיבה שלומדים בה רק לימודי קודש וביראת שמים - ועליו להתייעץ עם ידידים המכירים אותו, באיזה מהישיבות לבחור.

קורבנות-כני ברק

<p>RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON Lubovitch 770 Eastern Parkway Brooklyn 13, N. Y. NYcath 3-6258</p>	<p>תנוס מענדל שניאורסאחן ליבאוויטש 770 איסטערן פארקוויי ברוקלין, נ. י.</p>
--	--

האברך ליפא ש"י

כ"ה, ב' אלול תשכ"ד
ברוקלין

שלום וכרעה!

כפעכה לסכחכו, כו שואל אודות המסך לימודי, נמוכן שאניך ^למוד כדמיכה מה לומדים דק לימודי קדש וביראת שמים, ומכין ישיבות אלו-יחיעץ עם ידידים המכירים אותו, באיזה מהן לכהור.

התקנה חזקה שלומד כחמסרה ומקיות בכלם וחסידות, ושופר על שלש השיעורים דחומס תהלים ותניא הידועים.

ככרעה לבשו"ס ככל האמור ולכוח"ם

מס כ"ק אדמו"ר שליט"א
10/10/10
כוכיר

הפצת המעיינות

יקבלה ויהא בשטומו"צ

על מכתב שכתב ר' ליפא ובו פירוט עשר הצעות במה להתעסק ציין הרבי שיקבל את ההצעה שלישית - להיות מזכיר צאגו"ח בנה"ח.

שיטת קירוב חב"ד

במכתב הבא תובע הרבי שלא להסתפק בפעולות שנעשו, ולהוסיף "בממדים הרבה גדולים יותר". בהמשך מברכו הרבי ליום הולדתו ובין הדברים כותב "ופשוט שהעבודה בהפצת המעיינות - כלל גדול בתורה!"

בחלקו השני של המכתב משיב הרבי לשתי שאלות:

א. כיצד להתמודד מול טענות ומענות על שיטת חב"ד? ב. כיצד יש להשלים
שיעורי החת"ת והאם אפשר ללומדם לכתחילה במוצאי היום?

ב"ה, ג' מנ"א, תשט"ז, ברוקלין.
 האברך מנחם בן ציון שי'
 שלום וברכה!
 כמענה על שני מכתב. בעת ציון יזכירו את כל אלה
 שכותב אודותם על הציון הק' של כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקללה"ה
 נבג"מ זי"ע, ויה"ר שיבשר טוב אודות כאו"א מהם.

כמ"ס אודות פעולותיו כמסגרת צעירי אגו"ח, בודאי לא
 יסתפק הוא, ולא יסתפקו בכלל-בתעשה עד קחה, כיון שהכתב הספק הוא
 פעולות במסיוס הרבה גדולים יותר, וכיון שהרבה סיכרה בודאי נ'חנו
 האפשריות לפלאות את תרומתו, ואין הדבר חלוי אלא בהעובדים בזה,
 ויה"ר שיבשר טוב וברכות גם בענין זה.

ולמודעתו מיום הגורלה שלו, ובודאי נהג במנהגי יום זה
 שנהגו בהם אז, בזמן האחרון, יה"ר שהת' שנת הצלחה אצלו בלימוד
 התורה בקיום המצוה בהידוד ועבודת התפלה בכלל, ששם שהעבודה
 בהפצה הטענות כלל גדול בתורה, וכמאמר רבי עקיבא ואהבה לרעך ככור
 זה כלל גדול בתורה.

בכרחה
 כמס כ"ק אדמו"ר שלימ"א
 מוכר

במכתב ע"ד הטענות על זאגו"ח וכיו"ב - כלך מסק'ט בזה, כי
 חלק הטוענים היו טוענים בלא"כ, והשאר - אינם מסכימים בהחלוק
 היסודי שבין שיטת קירוב חב"ד לחסיסה של כו"ב. חב"ד נוהגין
כציון רז"ל, הובא בענין זה ע"י אדמו"ר בהניא של"ב, אוהב את
 הבריות ומקרבן (את הבריות) לתורה. והסיסה של חב"ד **הפכת** ל"קרב"
 את התורה אל הבריות. וכי שאינו מבחין בין שתי קצוות הפכיות-האם
 שהוא יפס"ד בזה? והטוענים על שיטת חב"ד בהכ"ל - אינם שמים לב
 לחלק הראשון של **ציון רז"ל הנ"ל**. והמחבר בנודל ענין
 דלהוציא יקר שוולל (עיון היטב ב"ס **פ"א**) יקבל כניחתה הזוללים
 וכו". ס' המפתח נחקבל. וח"ח. סדר השלמת שיעורי חח"ת
 -פשיטא אשר השיעור דאחמול קודם, שהיו נכון לקיימם על הסדר,
 ולא ללמד פ"ב קודם פ"א, וק"ל. בהערתו לפה לא ידחו לכתחילה
 שיעורי חח"ת למוצאי ה"ב, כיון ומדמינו חח"ת לקדשים דהלילה תולך
 אחר היום. אמובן ולא אמרו להשלימם בלילה שלאחריו אלא כדוחק
 ובדיעבד, ומצאו סמוכין לזה מקדשים כו". אבל לא לכתחילה, שהגלתו
 ערכיה וכו' היא כמחירה לשיעוריו. וכמה עניני השלומין - הם
 רק בדיעבד. כבילות, אחרות; ההשלומין שבהלכה - יש מהם כמה (לא
 כולם) שמלויין לא אח כל היעדר, אלא חלקו. ועוד להעיר: ידוע
 מש"כ ככהחריז"ל שאין ללמד מקרא בלילה. כן נזכרים טאכיות קהלים
 בלילה עד חצות.

ב"ה, ג' מנ"א, תשט"ז, ברוקלין.

האברך מנחם בן ציון שי', שלום וברכה!

במענה על שני מכתב. בעת ציון יזכירו את כל אלה שכותב אודותם על הציון הק' של כ"ק מו"ח
אדמו"ר זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע, ויה"ר שיבשר טוב אודות כאו"א מהם.

במ"ס אודות פעולותיו במסגרת צעירי אגו"ח, בודאי לא יסתפק הוא, ולא יסתפקו בכלל -

בהנעשה עד עתה, כיון שהכרח השעה הוא פעולות בממדים הרבה גדולים יותר.

וכיון שהדבר מוכרח בודאי ניתנו האפשרויות למלאות את הדרשה. ואין הדבר תלוי אלא בהעובדים בזה. ויה"ר שיבש"ט ובפרטיות גם בענין זה.

ולהודעתו מיום ההולדת שלו, ובודאי נהג במנהגי יום זה שנהגו בהם אנ"ש בזמן האחרון, יה"ר שתה' שנת הצלחה אצלו בלימוד התורה, בקיום המצות בהידור ועבודת התפלה בכלל כמובן, ופשוט שהעבודה בהפצת המעינות כלל גדול בתורה, וכמאמר רבי עקיבא ואהבת לרעך כמוך זה כלל גדול בתורה.

בברכה, בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א - א. קווינט, מזכיר

במש"כ ע"ד הטענות על צאגו"ח וכיו"ב - כלך משקו"ט בזה, כי חלק הטוענים היו טוענים בלאה"כ. והשאר - אינם מבחינים בהחילוק היסודי שבין שיטת קירוב חב"ד להשיטה של כו'. חב"ד נוהגין כציווי רז"ל, הובא בענין זה ע"י אדה"ז בתניא פל"ב, אוהב את הבריות ומקרבן (את הבריות) לתורה. והשיטה של הנ"ל הפכית ל"קרוב" את התורה אל הבריות. ומי שאינו מבחין בין שתי קצוות הפכיות - האם הוא יפס"ד בזה?! והטוענים על שיטת חב"ד בהנ"ל - אינם שמים לב לחלקו הראשון של ציווי רז"ל הנ"ל.

והמתבונן בגודל ענין דלהוציא יקר מזולל (עיין היטב ב"מ פה, א) יקבל בניחותא הזלזלים וכו'.

ס' המפתח נתקבל ות"ח.

סדר השלמת שיעורי חת"ת - פשיטא אשר השיעור דאתמול קודם, שהרי נכון לקיימם על הסדר, ולא ללמוד פ"ב קודם פ"א. וק"ל.

בהערתו למה לא ידחו לכתחילה שיעורי חת"ת למוצאי ת"ב, כיון דמדמינן חת"ת לקדשים דהלילה הולך אחר היום. מובן דלא אמרו להשלימן בלילה שלאחריו אלא בדוחק ובדיעבד, ומצאו סמוכין לזה מקדשים כו'. אבל לא לכתחילה, שתפלתו ערבית וכו' היא בסתירה לשיעוריו. - וכמה עניני תשלומין - הם רק בדיעבד. במילות אחרות; התשלומין שבהלכה - יש מהם כמה (ולא כולם) שמשלימין לא את כל העיקר, אלא חלקו. - ועוד להעיר; ידוע מש"כ בכתהארז"ל שאין ללמוד מקרא בלילה. כן נזהרים מאמירת תהלים בלילה עד חצות.

המענה להתנגדות - תוספת הפצה

במכתב הבא מעורר הרבי את הרמב"צ להוסיף בכמות הנוהגים במנהגי החסידות, ודווקא ההוספה בזה היא המענה הכי טוב להתנגדות להפצת החסידות.

ב"ה, ט"ו שבט, תשי"ז, ברוקלין.

האברך מנחם בן ציון שי', שלום וברכה!

מאשר הנני קבלת מכתבו ממוצש"ק יום ההילולא של כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע עם הפ"נ המוסגרים בו וכן מכתביו הקודמים, ות"ח על כתבו אודות התועדות אנ"ש אשר בודאי ימשיך במנהג טוב זה גם להבא, ויהי רצון שיוכל להוסיף בבשרות טובות אלו, זאת אומרת שיתרבה מספר מקומי התועדויות ויתרבה גם כן מספר המשתתפים, ובמילא יתרבה

גם כן באיכות, וכידוע אשר בקדושה ריבוי בכמות מביא סוף סוף גם לריבוי באיכות, ותקופתנו מסוגלת לזה אף שאכשור דרא בתמי' כי אדרבה היא הנותנת, וק"ל.

ובזה גם מענה למה שכותב במכתבו אודות מי שהוא שיצא נגד הענין והפצת דא"ח אשר התגובה היחידית צ"ל אך ורק ע"י תוספת מרץ וכח ככל הדרוש להפצת המעינות (עד שיגיעו גם חוצה), וסוף סוף יחידיו גם את הדומים להנ"ל, כיון שבמשך הזמן מוכרח שיעשו תשובה על מעלליהם האמורים, וכל אלו הנשמעים לי ואשר ענין הפצת המעינות יקר להם - יכולים להוכיח אשר אין שמים לב כלל לדברים שאין להם שחר, על ידי שיתחזקו ויסיפו בהפצת המעינות, ולא ע"י תגובות באופן אחר, שאדרבה הם מבבלים לענין ההפצה, ובפרט ע"פ המבואר שלכאז"א ימים יוצרו ולו אחד בהם והכל במדה וקצבה, וכשמשמשים בזה לענין אחר במילא חסר במילוי תפקידם הם, שבנוגע לצעירי אגודת חב"ד ובכלל לאנ"ש הוא ענין ההפצה, ונכון יה' לבם בטוח באלקים חיים, אשר תורת החסידות דא"ח היא חכמתו ורצונו יה' שיקיים פסק בית דין של מעלה, שבכל עניני יראת שמים תורה ומצות תהי' ידם על העליונה, וחבל על הזמן שצריך להקדישו להפצת המעינות, להתעסק בו בענינים אחרים וק"ל, ובודאי יסביר את האמור גם לחבריו שי'.

בברכה, בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א - מזכיר

ויכוח - היפך ההשפעה

ממכתב זה אנו למדים כי בהשפעה אין כללים קבועים, אך בדרך כלל ויכוח אינו טוב להשפעה. כשבאים לשיעור חסידות רק אנשים ספורים יש להמשיך ולקיימו, אך צריך להשתדל שתגדל כמות המשתתפים. כשיש קשיים בהפצת המעיינות אין להתפעל כיון שודאי יתבטלו ע"פ הבטחת אדמו"ר הזקן.

בסיום המכתב כותב הרבי על ההכנות לימי הפסח הכוללים את "המבצע דחלוקת מצה שמורה כבשנים שעברו" ובכ"ק באותיות מרובעות הוסיף הרבי: **אלא שבהוספה.**

ב"ה, ב' ניסן, תשי"ז, ברוקלין. האברך מנחם בן ציון שי, שלום וברכה!

לאחרי הפסק ארוך נתקבל מכתבו מכ"ג אד"ש, ובמה ששואל איך להשפיע על אברך פלוני,

מזבן שאין בזה כללים קבועים כמסמרים כי תלוי הדבר בתכונת נפש האיש עליו רוצים להשפיע, ובכל אופן, כפי שרואים במוחש ברובא דרובא אין דרך הוויכוחים אופן להשפעה, וע"ד מרז"ל כל דפשיט מעלי טפי, ואפילו אם הנ"ל רוצה להתווכח, יש להסבירו שיכול לעשות זה לאחרי איזה זמן ולאו דוקא בעת התחלת קבלת ההשפעה, והשפעה תהי' ע"י לימוד תורת החסידות והסברת עניני' ע"י דבור אין דעם ארום פון חסידות, ומהנכון שיתיעץ עם עוד מי המכירים את הנ"ל ותכונת נפשו, וכבר נאמר ותשועה ברוב יועץ.

מצער מ"ש שלפעמים כשבא הרה"ח רב פעלים כו' הרא"צ הכהן ש"ל לשיעורו, מוצא רק שנים או אחד שומע וכו', אף שמוזבן שבכ"ז צריך לבוא שהרי המקיים אפילו נפש אחת מישראל ה"ז כאילו קיים עולם מלא, אבל מזבן שההפצה היא ע"י שמספר השומעים יתרבה לא רק באיכות אלא גם בכמות, וק"ל.

ומ"ש שיש קישורים, פלא גדול ששומע לפיתויי היצר שישנם קישורים בה בשעה שידוע פס"ד של מעלה, אשר בגלל המס"נ של רבנו הזקן על תורת החסידות, הנה פסקו בב"ד של מעלה אשר בכל ענין של תורה יראת שמים ומדות טובות תהי' יד מקושריו והולכי בעקבותיו על העליונה (נדפס בס' קיצורים והערות לתניא סוף עמוד קכ"ב) וכל העומד ליבטל כבטל דמי.

אמירת למנצח יענך כו' תפלה לדוד וכו' - לפי מנהג חב"ד תלוי באמירת תחנון.

בודאי מתכוונים לניצול ימי חג הפסח גם לענין הפצת המעינות נוסף על המבצע דחלוקת מצה שמורה כבשנים שעברו, אלא שבהוספה.

ברכת חג הפסח כשר ושמח, בשם כ"ק אדמור שליט"א - מזכיר

*

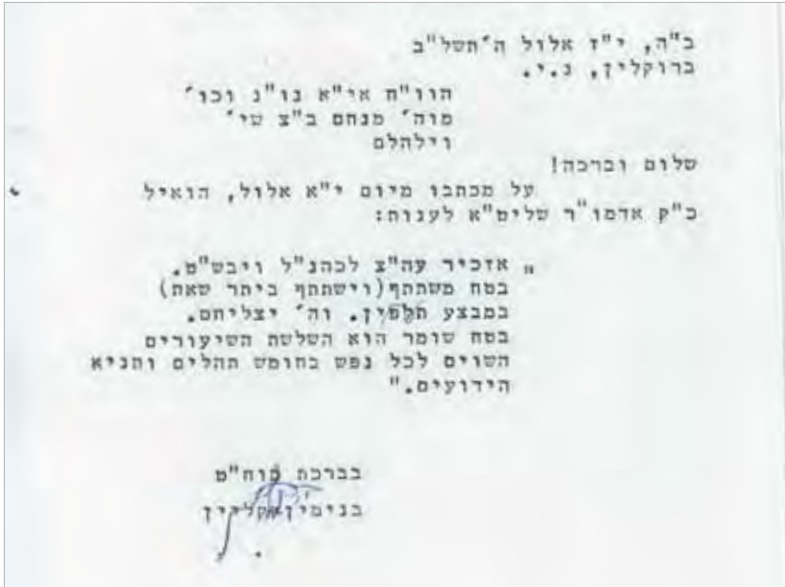
ובענין דומה, מובא בזה מענה קדשו של הרבי ליפא קורצוויל, בקשר עם פעולה שעשה דרך הרדיו בענין שלימות הארץ, במענה זה מורה הרבי את הדרך בה יש לפעול בפעולות כיו"ב:

"בכ"ז וכיו"ב יש להזהר שלא פאנאנדער־פלאקרען [= לשלהב] מחלוקת בפרט שזהו כוונת הצד השני ומספיקה פרסום הכי גדול וברעש הכי גדול המצב דאחב"י באה"ק הנמצאים עתה במצב דפקו"נ ממש".

מבצע תפלין

מענה הרבי על דו"ח מבצע תפלין מימי אלול תשל"ב, "אזכיר על הציון לכהנ"ל ויבש"ט. בטח משתתף (וישתתף ביתר שאת) במבצע תפלין. וה' יצליחם. בטח שומר הוא השלשת השיעורים השוים לכל נפש בחומש תהלים ותניא הידועים".

מספר הרב קורצוויל: בשנת תשכ"ח שאל בחור אצל הרבי, אשר מאחר שיש לו מחשבות כו' בשעת מבצע תפלין - בדעתו להפסיק להניח תפלין לאנשים. ענה הרבי: ח"ו וח"ו להפסיק להניח תפלין לבנ"י שליט"א.

כלל ופרט - תלויים זה בזה

במענה על דו"ח מפעולות התוועדות, ישיבות ערב וכינוס צא"ח מאחל הרבי שגם בעתיד יבשר טוב בענינים הכלליים והפרטיים - "שהא בהא תליא" - פעולות טובות עם הכלל, מוסיפות בהצלחת האדם הפרטי וכן דשאר בני משפחתו.

מבצע פורים

מידי שנה בימי הפורים היו נוסעים אנ"ש נחלת־הרחב"ד יחד עם תלמידי התמימים מהישיבה המרכזית בכפר חב"ד לשלושה ימי פעילות עם חיילי צה"ל ברחבי סיני.

באחת השנים הודיעה הנהלת הישיבה שאינה נותנת את אישורה לנסיעת הבחורים. הרב קורצוויל, שארגן את המבצע, ביקש מהרב ישראל ליבוב יו"ר צאגו"ח דאז שישאל את דעתו הקדושה של הרבי מה לעשות, כיון שמבלי הבחורים - יתבטל חלילה כל המבצע בסיני.

הרב ליבוב הודיע שהוא לא מוכן לשאול את הרבי, כיון שזו החלטת ההנהלה, אך בקש שר' ליפא קורצוויל עצמו ישאל את הרבי אחרי שיקבל את הסכמת הנהלת הישיבה לעשות זאת. ההנהלה כמובן הודיעה שמה שיאמר הרבי - כן יהיה.

הרב קורצוויל התקשר למזכירות ושאל את שאלתו, ולפתע נשמע קולו הקדוש של הרבי מורה למזכיר "זאג אים - כדאשתקד ובהוספה".

מובן שמאז המשיך הנוהג לנסוע ולפעול מידי שנה במבצע פורים...

דעת רשב"י

מידי שנה היה הרבי מדבר בלהט גדול על החשיבות לקיים תהלוכות בכל מקום ועל גודל הזכות בהשתתפות והעזרה לתהלוכות, כך היו אנשים בעלי אמצעים ממנים את הוצאות התהלוכה בקרית מלאכי בארגונו של הרב קורצוויל.

באחת השנים הרבי לא דיבר על כך, ובעלי הממון לא רצו לתרום ככל שנה, ותלו עצמם בכך שהרבי "לא עושה מכך ענין" השנה... וכך גם הרב קורצוויל חשב לעצמו שאין לעסוק בתהלוכה בלהט.

הוא כתב לרבי שדעתו שאולי יש למעט בלהט בזה, וכן כתב שיש שלא רוצים לתת כסף.

על המילה "דעתי" כתב הרבי "משא"כ דעת רשב"י", ועל כך שיש שאינם רוצים לתת כסף כתב הרבי "זהו עצת היצר ומאי קמ"ל".

להמשיך ולפעול

מסיבות שונות, חשב פעם הרב קורצוויל שעליו לעזוב את העסקנות בצא"ח נחלת־הרחב"ד, הוא כתב לרבי מכתב ובו עשר סיבות מדוע עליו לעזוב את צא"ח.

הרבי חתך את כל הקטע בו נכתבו עשר הסיבות, וכתב על המילים "עסקנות ציבורית": (1) התעסק בזה כמה זמן והצליח למעלה מן המשוער וההכרח בעסקנות זו הולך וגדל ופשוט דימשיך ויוסיף ויצליח. על המילים "והסיבות הן" כתב: (2) והעיקרית - פיתוי היצה"ר זקן וכסיל...

*

בשנת תשל"ו שלח הרבי קבוצת שלוחים לארץ הקודש, הם התיישבו על-פי הוראותיו הקדושות בערי הקודש צפת וירושלים, ומשם פעלו "ישועות בקרב הארץ". במכתב כללי מיוחד לשלוחים אלו, מר"ח שבט תשל"ט, כתב הרבי רשימה בת חמשה נקודות, כסדר עדיפות במה עליהם לעסוק ולפעול. בראש הרשימה כתב הרבי שיש לחפש רבנות ודיינות, והוסיף ש"אלו השייכים לרבנות - דין קדימה לכל הבא אחרי זה".

על יסוד דברי הרבי, השתדלו השלוחים למצוא מקומות בהם יוכלו לפעול ולכהן כרבנים. לשליח הרב יעקב רייצס הוצעו מספר הצעות, אחת מהן היה ישוב קטן בצפון ארץ הקודש, הנושא את השם "יסוד המעלה".

לקראת י"א ניסן תשמ"א שלח הרב רייצס מכתב לרבי על-ידי יהודי שנסע לחצרות קדשינו, ובו כתב על ההצעה לרבנות ביסוד המעלה אך כתב שיש בהצעה זו שתי בעיות: א. זהו מקום קטן, ב. אין במקום כמעט אף יהודי דתי.

הוא דיבר עם מזכירו של הרבי, הרב בנימין קליין, דרך הטלפון והר' בנימין הודיעו שאת התשובה יקבל כנראה רק לאחר חג הפסח, כיון שכעת הרבי עסוק מאוד בקשר ליום הולדתו ואחר כך יהיה עסוק בחג הפסח.

באמצע הלילה של י"א ניסן, צלצל הטלפון בבית חמיו, הרב אורי בן שחר ע"ה בכפר חב"ד. מעבר לקו היה מזכירו של הרבי שסיפר בהתרגשות בלתי מוסתרת שהרבי הוציא את תשובתו הקדושה ממש לפני תחילת ההתוועדות!

מענה קדשו היה כך:

את המילים "מקום קטן" הקיף הרבי וכתב "זה אינו נוגע כלל". ועל כך שזהו "מקום לא דתי" ולכן מסתפק אם לקבל ההצעה, ענה הרבי "באם לדעת רבני אנ"ש באה"ק לא יצטרך לתת הכשר על דברים בלתי רצויים".

חינוך

רבות הן השיחות וההוראות של הרבי על חינוך, הגישה הנכונה בזה, על המחנך והמחונך גודל חשיבות ההתעסקות בזה ועוד ועוד.
להלן כמה מכתבים שקבלו בני המשפחה הנוגעים לחינוך הילדים וחינוך התלמידים.

תפקיד בית-הדין ו'ארגון הגג'

מרת חנה קורצוויל כתבה לרבי על כמה ענינים שיש לתקנם ע"פ דעתה במוסד חינוך מסוים. במענה על כך כתב הרבי, שטיפול בענינים שכאלו הוא מתפקידו של ארגון הגג ובי"ד רבני הכללי דחב"ד באה"ק.

לעניין את התלמיד

כאמור, היה הרמב"צ ממקימי תלמוד-תורה "תורת אמת" חב"ד בירושלים. כאחראי על התלמוד תורה, חפץ להדפיס את הא"ב באותיות גדולות צבעוניות על לוח קרטון, ללמד את הילדים בהם.

כמנהג חסידים, ביקש את דעתו הקדושה של הרבי בדבר הדפסת האותיות בצבעים שונים. תשובתו של הרבי היתה, שבכגון דא יש לעשות מה שמועיל יותר למשון את לב התלמידים ללימוד.

בגוף המכתב הוסיף הרבי בכי"ק, "בברכת רפוקו"ש לזוג' תי' וליו"ח שי' ולבשו"ט גם בעניני הכלל".

לשאלתו ע"ד הצבעים בציור א"ב וכו' - יעשו כפי שמועיל יותר בנוגע להתענינות התל' שי'. שהרי בימי הבינים נדפסו כמה ס' - מהם ראשית חכמה - שכל גליון ה' בצבע אחר (ליופי). והרוצה אך ורק בשחור בכדי שיזכיר סת"ם וכיו"ב (וראה שהש"ר עה"פ שחורות כעורב. גליון מהרש"א לשו"ע יו"ד ר"ס רע"א) - הנה אדרבה אותיות נפרדות מצינו באבני צבעונים חושן אפוד. וראה יומא לז, א.

ראשית חכמה (הנמצא בספריית חב"ד ליובאוויטש - ראה קובץ הערות וביאורים (מאריסטאון) גל' תלד ע' 11). פ"ה, ז: שחורות כעורב אלו האותיות. שמביא בשם הגינת ורדים שצריך להיות "קלף לבן דוקא (דצבע זה רומז על רחמים והאותיות בגון שחור רומז על הדין וממתקם זע"ז) ולא בצבע אחר". יומא: לכאורה הכוונה לדברי המשנה שם: "ואף היא [הילני המלכה] עשתה טבלא של זהב שפרשה של סוטה כתובה עליה". ובע"ב שם בגמ' דהכתיבה על הטבלא מיירי "באלף בית" (אותיות של ראשי התיבות. רש"י). ע"ש. וראה בכללות הענין - מש"כ בהערות וצינונים להל' ת"ת (להגרמ"ש שי' אשכנזי) פ"א ס"א הע' 25/ג.

גם להתלמידים שליט"א

לקראת י"ב תמוז - יום גאולת הרבי הריי"צ - כתב הרמב"צ לרבי בשורות טובות מתלמידיו שהוסיפו בלימוד לקראת היום הבהיר.

בשולי מכתב כללי מאז (שתוכנו בקצרה הוא - שהוראת י"ב תמוז היא מעלת לימוד תורה לזולת וברבים דווקא, ואיחול אשר כל המתנהג בדרך זו תקויים בו ברכת בעל הגאולה) - הוסיף הרבי בכי"ק אשר ברכה זו תקויים גם בתלמידיו של הרמב"צ: מובן שגם להתלמידים שליט"א שהוסיפו שעות על שעות כו' - כהנ"ל מופנה ומדובר.

*

והנה מכתב נוסף ובו התייחסות לעבודתו בשדה החינוך: לפני חתימת ידידקדשו הוסיף הרבי, "ולהצלחה רבה בעבודה" ק חינוך עטה"ק".

52

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
 Lubavitch
 770 Eastern Parkway
 Brooklyn 13, N. Y.
 (Telex: 3-8250)

מנחם מענדל שניאורסאהן
 ליובאוויטש
 770 איסטמן פארקוויי
 ברוקלין, נ. י.
 ב"ה, י"ד חנוכה ה'תשנ"ג
 ברוקלין, נ. י.

הו"ח א"א נ"ב עוסק בצ"ב
 כו"ס מנחם בן ציון שי"י

שלום וברכה!

כאשר הנני עולה מכתבו סכ"ו בסלו והתודות לה' יגלו
 ויהי רצון שהן בעניני הכלל והן בעניני הפרט יהיו
 באופן רמוסיף והולך באור, וכוונתא לסי חנוכה, ומוסיף
 באור פירוש ליו"ב.

ויש עוד להוסיף בזה, אשר מקור האור וההוספה בו הוא
 - שכן ומצותו להדליק על פתח ביהו בבהוד,

והרמז - אשר כ"י לימוד הורח החסידות הטגלה גם רצי
 דרוי"ן (שמן) דאורייתא ועד להכנה וחשנה, והציווי בזה -
 להשיגו חוצה,

הנה יאיר אור זה ויהודי בכל הענינים, וכלשון הכתוב,
 בכל דרכיך, (ועד שיבואו ל) ורחמי, דע אה אלקי אביר וכו',
 לנבוא ללב שלם, מצוה רמט (כן צ"ל) ונשאת, קולה על כולכם.

במכתב לכשו"ס בכל האסור
 ולתנובה מחאים לה"ל
 ויח"א י"ג י"ג י"ג י"ג י"ג

פארו: שטננו נטמן אה"כ חיס דקיע (עיין דח"ב קלו, ב.
 סידור עה"פ הללו ה-ל בעדור). רצי דרוי"ן (שמן): ראה
 אמרי כינה סער הק"ש פנ"ד ואילך. ד"ה כרוך ש עשה נסים
 (ברוקלין, תשי"א). להשיגו חוצה: אה"כ תירוע של הנכש"ט.
דע, כוללם: ראה חני"ש קנ"ה פנ"ב. בכל דרכיך. דעתו:
 שכל כרפי חורח תלוי"ן בזה (ברכוש טג, א).

יום הולדת

כנהוג בין חסידיים, כותבים לרבי ביום ההולדת או בסמוך לו. גם בני המשפחה כתבו מכתבים בקשר עם יום הולדתם וזכו לקבל מהרבי מכתבי ברכה. להלן כמה מהמכתבים לימי הולדת בהם תוספות מיוחדות:

לידה כשורה

בסיום מכתב ברכה ליום ההולדת - הוספת ברכה להריון וזוגתו (לפני לידת אם החתן תחי') וללידה בעתה ובזמנה כשורה ובקל.

<p>RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON Lubavitch 770 Eastern Parkway Brooklyn, N. Y. 11213 Hyacinth 3-9250</p>	<p>תחם מענדל שניאורסאהן ליובאוויטש 770 איסטערן פארקוויי ברוקלין, נ.י.</p>
---	---

ב"ה, י"ג חשוון תשכ"ט
ברוקלין

הו"ח אי"א נר"נ זכו*
סג"ד דניאל אליעזר ליפא שי*

שלום וברכה!

במענה על הודעתו אודות יום הולדת שלו,

בוראי נהג במנהג ענ"ש בזמן האחרון
ביום ההולדת, ויה"ר מהשי"ח שהת"י שנת הצלחה
אצלו הן בגשמיזו והן ברוחניזו ויוסיף בלימוד
התורה וקיום מצוה"י סחוך הרחבת.

במה פוסר הוא השלשה השיעורים השונים
לכל נפש באומם ההלים והניא הירועים.
הט"נ יקרא בעת רצון על הציון הק"י.

בברכה שהשי"ח ימלא ימי הריון זוג*
כשורה ובנקל ותלד זחור"ק בעתה ובזמנה
כשורה ובקל!

כל אחד מחבריו

במכתב ליום הולדתו של הרמב"צ וילהלם הוסיף הרבי:

"בברכה לבשו"ט בכל הענינים, שמזכירם - הן הפרטים הן הכללים ובזה, כמובן, מהוספתו בפעולות, הפצת המעינות וכן כאו"א מחבריו שלי".

בכל הענינים

במכתב ליום הולדתו של הרמב"צ בתשכ"ד, סיים הרבי בכי"ק, "בברכה למילוי משאלות לבבו לטובה בכה"ע שכותבם".

מתוך הרחבה

לפינוי כמה מכתבים בהם מברך הרבי להרחבה:

- בברכת הצלחה רבה בעבוה"ק מתוך הרחבה
- בברכת הצלחה בעבוה"ק מתוך הרחבה ובברכת החג
- בברכה להרחבה בפרנסה בקרוב ובברכת הצלחה...

ב"ה, י"ג סנ"א תשכ"ד
ברוקלין

הח"ח אי"א נו"ן מלאכתו מלאכה
שמים וכו' משה בן ציון שי'
מנחם

שלום וברכה!

במקנה על הורעתו אורות יום הולדת
שלום,
בודאי נהג במנהג אנ"ש בזמן האחרון
ביום ההולדת. ויה"ר מהשי"ח שהת' שנה הצלחה אצלו
תן בגשמייה ותן ברוחניות ויוסיף בליסוד החורה
וקיום מצוהי' מחוך הרחבה.

בברכה
בשם ה' ושלום
משה בן ציון שי'
מנחם

אלו הן בגשמייה ותן ברוחניות ויוסיף בליסוד
הקורה וקיום מצוהי' מחוך הרחבה.
רבנ' יצחק עזריאל

בברכה. הלילה רעד קולותי על הוימה

לקבלת החורה בשמחה ובגשמייות.

לדודתה מלחמה עזרה על הוימה
ובברכה תהי'

בבני חיי ומדונג רויחה.

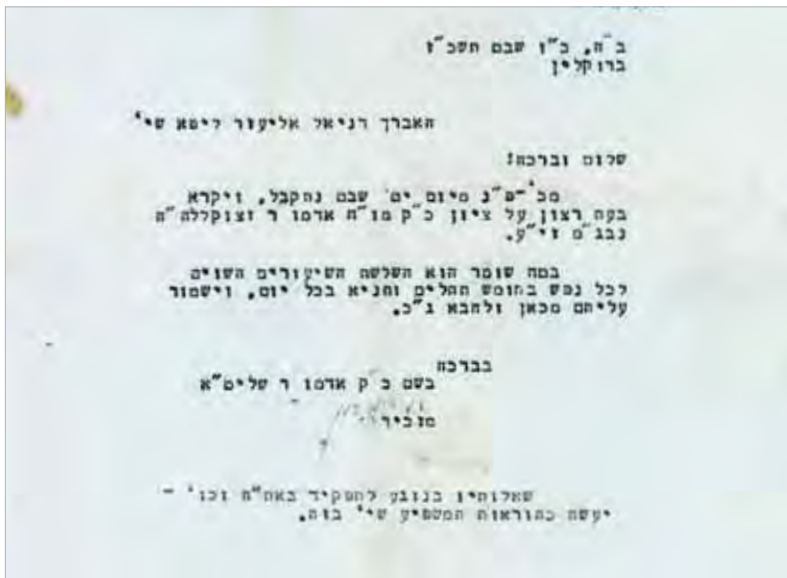
לדודתה והלילה קבלתה על הוימה
ובברכה הצלחה ולהתקדמות מעילות
בפורה ועבודה וב"ה וכאשר דגדל
והולך

מוסדות וארגונים

תפקיד באת"ה

בעת לימודו בתומכי תמימים בכפר חב"ד, שאל ר' ליפא קורצוויל את הרבי האם לקחת על עצמו תפקיד שהציעו לו בארגון את"ה (איגוד תלמידי הישיבות) על כך ענה לו הרבי ש"יעשה כהוראות המשפיע שלי בזה".

גמ"ח במושבים

בשנת תשל"ו עורר הרבי רבות על הצורך בייסוד קופות גמ"ח בכל מקום וכמו כן בהרחבת קופות הגמ"ח הקיימות. בעקבות זאת שאל ר' ליפא קורצוויל האם יש להקים קופות גמ"ח גם במושבים.

במכתב המזכירות כותב לו מזכירו הראשי של הרבי - הרב חיים מרדכי אייזיק חודקוב, כי פשוט שיש להקים גמ"חים גם במושבים.

הטיפול במדיטציה - שייך לרבנים

באותו מכתב מתייחס הרבי לכך שהטיפול במגפת ה'מדיטציה' שפשטה באותה התקופה בארץ הקודש שייך אך ורק לרבני ארץ הקודש!

ומעניין לציין למכתבו של הרבי בו הוא פונה להרה"ח הרב יעקב לנדא ע"ה ומבקשו לפעול בעניין זה.

השתתפות בהגמ"ח

באותו ענין - הנה מכתב בו מוסיף הרבי בשולי הגליון כי הוא מצרף את השתתפותו לגמ"ח "בארה של מרים" שפעל משך שנים בנחלת הר חב"ד - 10 פעמים ח"י שקלים.

בסיום המכתב הוסיף הרבי בכתב־יד־קדשו, "ולהצלחה בעבודה"ק".

ע"א מוסדות

ביום הולדתו השבעים, י"א ניסן תשל"ב, ביקש הרבי שיקימו שבעים ואחת מוסדות חדשים, כדי להביע שגם בתקופת־גיל שכזו אין לפרוש לגמלאות כי אם אדרבא - להוסיף ולפעול ולהתרחב, ביתר שאת ועוד.

הוראתו של הרבי היתה כי כל מוסד שיוקם ע"פ המדדים שנקבעו, זכאי יהיה לקבל עשרה אחוזים מהצאותיו בשנת פעילותו הראשונה. לצורך זה הוקם ועד מיוחד שמטרתו לרכז (ולאשר) את כל ע"א המוסדות.

במכתב המזכירות להרב קורצווייל מובאות שלוש הוראות הקשורות בזה:

שיבת ערב

כאמור, היה הרמב"צ פעיל נמרץ במפעל 'שיבות הערב' הידוע ומופרסם בירושלים ת"ו. במכתב זה, הבא במענה על ההצעה להרחיב את 'שיבות הערב', כותב הרבי שעיקר ההתבוננות לקראת ההרחבה צריכה להיות במטרתה העיקרית של 'שיבת הערב' - שתהא הפעולה במשתתפים נמשכת לאורך ימים ושנים.

במענה למכתבו מו"כ וכ' סיון בו כותב מההצעה להרחיב עניני שיבות הערב, ובעצמו מוסיף במכתבו שקשור הענין בהוצאות גדולות כו'.

25

וילהלם-ירושח"ו

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn 13, N. Y.
HYaneth 3-8250

ח"ט הענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש
הד"ר איסטערן פארקווי
ברוקלין, נ. י.

כ"ה, כ"ה סיון תש"ס
ברוקלין

האבך מנחם בן ציון שי"א

שלום וברכה!

כמענה למכתבך מי"ג סיון, כתב כותב מההצעה להרחיב
עניני ישיבת הערב, וכעצמו מוסיף במכתבו שקשור הענין בהוצאות
גדולות וכו'.

ותנה אינו ברור מכתבו, באם נכתב על דעת עצמו,
או כחור כ"כ מכל הנהלה ישיבת הערב, שהרי מוכן וגם פשוט, שאף
שנכון שכל אחד מבאר המצב כפי שנראה לו, וכן מוסיף הצעה הנראת
לו. אבל טוב יותר ונכון יותר שבתנוגע להצעות, יודגש בכל פעם
ופעם, באם שאר חברי הנהלה מסכימים או אין מסכימים, ובפרט בנדון
האמור, ששאלת שכותב שכבר נדבר בתוככי חברי הנהלה, בכל אופן -
כפי שמתאר הענין במכתבו ואת"ל שכותב בשם חברי הנהלה, יש להעיר
ע"ד גודל ההוצאות הכרוכות בדבר, וגם זה עיקר - שסוף צריך להתבונן
על התכלית הפנימית של ישיבת הערב (אף שלימוד תורה כפ"ע הכלית
גדולה ועיקר, הרי בטבע הענינים) שהתלמידים ימשיכו באותם המוסדות
להם מתכוונים המתעסקים, ולא שלאחרי חדש ושנה יעברו למקומות אחרים
וכאותן הדוגמאות שכותב אודותם, וכנראה מכאן-נקודה זו עומדת על
סדר היום, איך לתקן ולשפר זה, ולא בנתינת ארוחות ערב וכיו"ב
ישופר הענין (אפילו באם היו ההוצאות מן המוכן, ובפרט שאין זה כן).

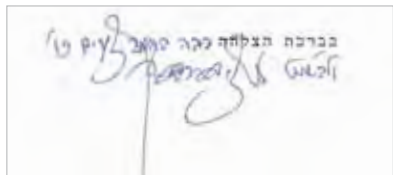
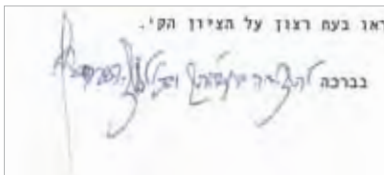
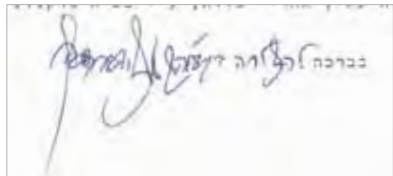
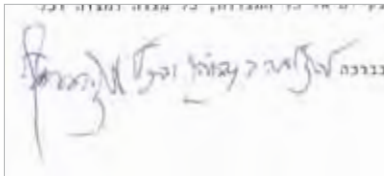
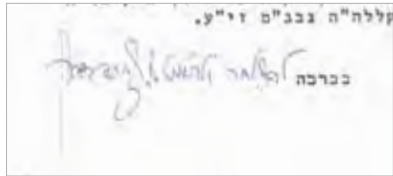
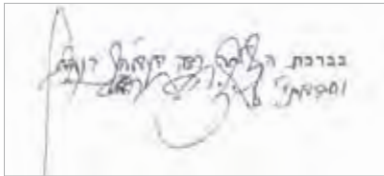
בעת רצון יזכירו את כל אלה שכותב אודותם על הציון
הק' של כ"ק סו"ת אדמו"ר זצוקללה"ה נבג"מ וי"ע. ויהי רצון שיבשר
טוב בזה.

בככתב
בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א
מזכ"ר

והנה אינו ברור ממכתבו, האם נכתב על דעת עצמו, או בתור באי-כח מכל הנהלת ישיבות
הערב, שהרבי מובן וגם פשוט, שאף שנכון שכל אחד מבאר המצב כפי שנראה לו, וכן מוסיף
הצעות הנראות לו, אבל טוב יותר ונכון יותר שבתנוגע להצעות, יודגש בכל פעם ופעם, באם
שאר חברי הנהלה מסכימים או אין מסכימים. ובפרט בנדון מהאמור, שכותב שכבר נדבר
בתוככי הנהלה. בכל אופן - כפי שמתאר הענין במכתבו ואת"ל שכותב בשם חברי הנהלה,
יש להעיר ע"ד גודל ההוצאות הכרוכות בדבר. וגם זה עיקר - שסוף צריך להתבונן על
התכלית הפנימית של ישיבות הערב (אף שלימוד תורה בפני עצמו תכלית גדולה ועיקר,
הרי בטבע הענינים) שהתלמידים ימשיכו באותם המוסדות להם מתכוונים המתעסקים, ולא
שלאחרי חדש ושנה יעברו למקומות אחרים, וכאותן הדוגמאות שכותב אודותם. וכנראה
מכאן - נקודה זו עומדת עתה על סדר היום, איך לתקן ולשפר זה, ולא בנתינת ארוחות ערב
וכיו"ב ישופר הענין (אפילו באם היו ההוצאות מן המוכן, ובפרט שאין זה כן).

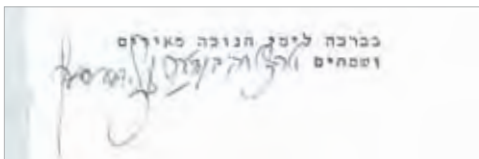
ברכה והצלחה

אלו הפועלים ומתמסרים אל עיניו של הרבי, זוכים לברכתו הקדושה בכל עניניהם, הגשמיים והרוחניים, כפי שאמר הרבי פעמים רבות. לאורך כל הדרך זכו הרב וילהלם והרב קורצוויל לברכות ועידודים לפעולות בעניני "ק"ק אדמו"ר ובעניניהם הפרטיים. להלן כמה מכתבים בהם הוסיף הרבי בכתב-יד קדשו מילות ברכה ועידוד.

במענה על דו"ח מפעולה שעשה (כפה"נ בחודש תשרי), כתב הרבי: נת' ות"ת. ודבר בעתו - בהימים דזמן שמחתנו - כפולה הוי' בעושי וישראל במעשיו אזכיר עה"צ.

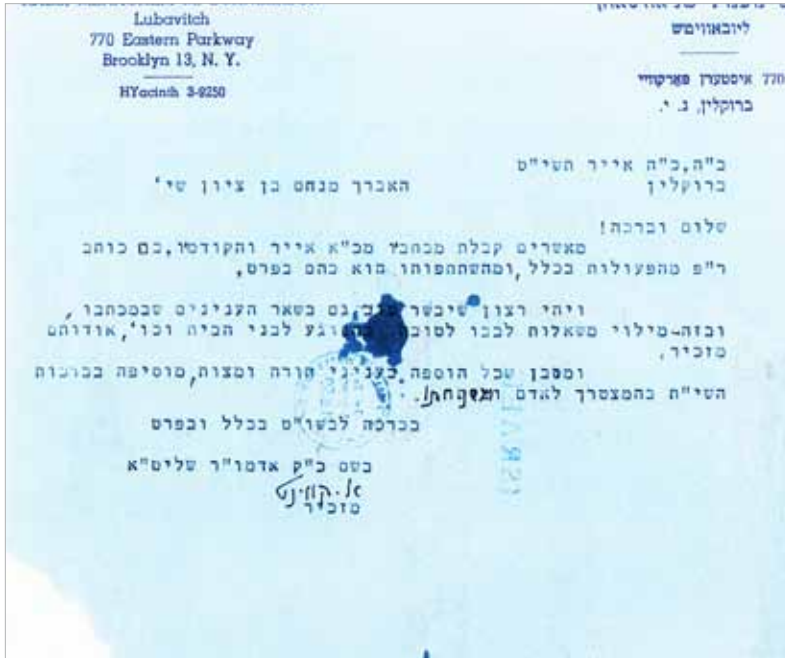
*

חנוכה תשמ"ב: בברכה לימי חנוכה מאירים ושמחים ושמחים ולהצלחה בעבודת הקודש. /חי"ק/

הוספה בתומ"צ - ברכה למשפחה

במכתב מאחל הרבי שיבשר טוב בכל מה שביקש ומוסיף אשר כל הוספה בעניני תורה ומצוות, מוסיפה בהמצטרך לאדם (ובכ"ק באותיות מרובעות) ומשפחתו.

אכפול ברכתי!

לקראת הלידה של אחד מיו"ח, המליצו הרופאים לבת משפחת וילהלם על הפלה, ל"ע. הרמב"צ כתב על כך מיד לרבי - שכבר בירך על הריון זה קודם לכן - ותשובתו המיוחדת של הרבי הייתה:

אכפול ברכתי שהש"ת ימלא ימי הריונה כשורה ובנקל ותלד זח"ק בעתה ובזמנה כשורה ובקל. בברכה להרחבה אמתית ולבשו"ט תכה"י.

*

מכתב הברכה על הלידה בשעטומ"צ, כחודש לאחר מכתב הברכה הקודם.

ב"ה, י"ב איר השכ"ד
ברוקלין

הו"ף אי"א נו"נ עוסק בצ"צ
מה' מנחם בן ציון ש"י

שלום וברכה!

במענה על הודעתו אודות מצב זוג' חי',
אכפול ברקתי שהשי"ח ימלא ימי הריונה
כשורה ובנקל וחלר זהו ק בעתה ובזמנה כשורה ובקל.

בברכה: הרמיה אשתי וילדיה
תהי' וילדיה

ב"ה, כ' סיון השכ"ד
ברוקלין

הו"ף אי"א נו"נ עוסק בצ"צ
מה' מנחם ב' צ' ש"י

שלום וברכה!

למול טוב,
במענה על הודעתו אשר נולד להם בן
הנה יה"ר מהשי"ח שיכניסוהו לתורה
ולחיים ולמעשים טובים, ויגדלו ביהר עם זוג'
חי' מחוך הרחבה.

בברכה מול טוב
תהי' וילדיה

*

תמים תהיה!

יהודי שאינו שומר תומ"צ, בן הישוב יסוד המעלה, לא התחתן משך שנים ארוכות, בצר לו הלך אל "מגדת עתידות" שתאמר לו מה גורלו, היא הודיעה לו שהוא לא יתחתן לעולם ושהוא יהיה עני כל ימי חייו...

הלה נבהל מאוד ושאל את הרב רייצס מה דעתו. הרב רייצס הציע לו לכתוב את כל ענין לרבי ולשאול האם יש להתחשב בזה. תשובתו הנחרצת של הרבי הייתה: "מקרא מפורש השולל את זה תמים תהיה עם ה' אלקיך". תוך חצי שנה התחתן אותו יהודי...

וברבנות בפרט!

מכתב הרבי לקראת חג השבועות תשמ"ב להרב ר' יעקב רייצס, שבסיומו הוסיף בכתב־יד קדשו, "ולהצלחה רבה בעבוה"ק וברבנות בפרט".

מלחמת השבת

משך שנים ארוכות עורר הרבי ולחם מלחמת קודש על איסור הנסיעה באוניות ישראליות, בהפלגה הכוללת נסיעה ביום השבת, היות שהפעלת האוניה כרוכה במספר חילולי שבת בלתי־נמנעים.

במכתב תשובה למרת חנה קורצוויל, במענה הודעתה שעומדת לבוא לבית הוריה בניו־יורק, מעיר הרבי שלא תיסע חלילה עם אניות הנוסעות בשבת.

מכתב להרמב"צ וילהלם (בו כמה הוראות והדרכות חשובות) כותב הרבי מילם מבהילות ביחס לאחד שעבר ונסע באוניה ישראלית בשבת.

יילמלם-ירושלם

RABBI MOHAMED W. SCHIMZON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn 11 16 Y
NY 11202

ט' טוונדל טינארטאח
ליובאוויטש
770 ארטון פארקווי
ברוקלין 11 16 Y

כ"ה, ח' אייר תשי"ז
ברוקלין

האברך מנחם בן ציון שי'

שלום וברכה!
/ובכוללם
בפענה על מכתבך מכ' אייר/כס כותב ראשי טרקיס מהתנועות והפעולות
דימי' חג הפסח, וכמא' ימשיך בכגון דא גם על להבא וכפרטיות יזוהר, ות"ח.

כמ"ס אורות האברך י.ק. שי' סרצה למען שלחמנע עם אכירו בעבר,
ולסוף לא אפתי' מילחא וכו' = במת גם מזה ילמוד צדקה הודעת המסנה, סגוה גוררת
סגוה ולהיפך, אשר זה שהוא לא רצה להשתתף בכגון תל"ח אשר ככנר חב"ד, אף שבטע
ידע שבזוגת הכנסה הוא כבדי להחזיק אורות הפנח המעלינה חוצה ובכניני צדקה,
צוה נר עוד ציון סגוב זה, כי באם מי' נוסע חו"ל לא לבד שלא בא הנ"ל
להשפעה בלתי רצוי' אף כי השפעה עזובה, אלא ענין סגוה/צדקה, שיתחם בידו להשיג
גם על חבורו של הנ"ל.

טובן שאין הכוונה לחטיף נוסף, כ"א לעזירו כנוגע להבא, על מאטר רג"ל
אל החי יושב ועוקל סגוה' של הורה ואוטר סגוה זו עלה, ואין נוהגים האבולח
עבודה ואין כדאי סרחה הנסיפה וכו'.

כמ"ס אשר לא חסיד רואה תפלתה גמורה בליסודו, ונדמה לו שאין זוכר
מה שלוסד.

במדומה כבר בתבחי' לו שכל הנ"ל הוא משיחיי' היצר, וחבל על זמנו
שסבלה לתמוכה אחר והכנסו כשקו"ס אם האמה כן הוא-בה בעת שבוטע זה יוכל
למסור כפועל, וכמו שכתבתי לו סמכר, וכפרט. כשלוסד כדכוק הכרטיס שאין פלתיים יותר
וכדרכי סגוה.

ובמ"ס אשר מצא הסוכה להעזר תפלתה גמורה, סגוה' שחטר לו כח התקשרות
וכו' וכו' = תנה כיון שנסמך הדין שכל מישראל מושבע ועומד בחר סיני לקיים
כל הנאמר בחר סיני, ה"ו נותן חיוניק נוסף לקיים את המצוה, וכפרט ע"פ הסכואר
הענין בתפירות כפרו"ל משיכיעין ארתו, מלשון סגוה ונכ מלשון טובע, שחשוכע בא
ע"ז תשכונע (ע"ז) כהנהגות תצ"ל לחניא-נדמט כמטר קיצור ותעזרה לחניא). ובאט רק
ירצה, חרי' תקב"ה עזרו ללמוד ולהצלות למדד לספור לעצוה ולקייט.

נכתבתי אחרול כמפורד לי כמסך הדוכריים, אשר
כרטיס למפיצה באני' שכל הצוה שלה הם בני ישראל ונמצאת כדרכה בשבת פרט, א.י. א.
חילול שבם עזש כפרתמא של מאות ישראל ר"ל, ונדמט זה גם הענין דחילול
שם שמים בשם כלל ישראל, כיון שכתריים אשר חני' והיחנסת שלה-מבחוכם גם הלידות
ששילס
האסורות בשבת/מסלנות חני' ע"ז בני ישראל ר"ל ונעלמת תן בלוד לעיון כל,
[שלא שיהינע באלה שאין להם כל יודיעה כמסגנות חני' כמס שהם כפועל פתח, ואדמריס,
היצר המציאות הנראית כמרתח, אשר אין-מאכנה המחללה את השבת כמצינה תמסצות
כדרכט כמטר יום השבת]

טובן שאמרתי כל הנ"ל גם ל-
כענינו' אשמה ששלח לו הכרטיס, אבל כיון שהוא נמצא אצל
מחויב להסבירו את האמור ולמנעו
פעולתו כגון דא כעזיר.

מקומות

נחלת הר חב"ד - חנ"ה

מקובל בין אנ"ש שהרבי בחר לקרוא לשכונה שהקים בסמיכות לקרית מלאכי - נחלת הר חב"ד - ע"ש אמו הרבנית הצדקנית מרת חנה נ"ע זי"ע ונרמז שמה בר"ת נחלת הר חב"ד.

במכתב הבא נמצא דבר מיוחד מאוד - בראש המכתב, מקום בו נהוג לכתוב את שם הנמען ומקומו, נכתב באורח נדיר "קורצווייל - חנ"ה".

על נוסח המכתב הוסיף הרבי בכתב יד קדשו: הו"ח נתקבלו ות"ח. הפ"נ נתקבלו. החוברת נתקבלה.

שם ציווה ה' את הברכה

ברכה להעתקת משפחת קורצוויל מכפר חב"ד לנחלת הר חב"ד.

שערי חסד

על-גיבי אחד המכתבים למשפחת הרמב"צ וילהלם, הוסיף הרבי בכי"ק באותיות מרובעות ע"ג המעטפה את שם המקום, "שערי חסד".

שיכון חב"ד בירושלים

במכתב זה למרת רחל וילהלם, כותב הרבי שכדאי לחשוב ולשקול שוב את האפשרות לעבור להתגורר בשיכון חב"ד שנבנה באותה עת בירושלים עיה"ק.

מלבד האמור, יש בו במכתב כמה נקודות מעניינות:

בעניני דירה, יש להתחשב בדעת עקרת הבית!

הנקודה הפנימית שבתפקיד נשי חב"ד היא - הפצת חום חסידותי וחיות ואור בכל מקום אליו ניתן להגיע.

תרגום חופשי: במענה למכתבה מערש"ק, בו כותבת את תחושתה, שאיננה נמשכת לקנות דירה בשכון חב"ד, ההולך ונבנה בירושלים עיה"ק ת'ו בשעה טובה ומוצלחת.

בכלל ידועה דעתי, שבעניני הדירה - הרי כמובן שיש לכלול בשיקולים את דעתה של עקרת הבית, ולהתחשב בה.

אך מכיון שממכתבה לא ברור מדוע איננה נמשכת לכך, האם זו אצלה החלטה מאז ומקדם, שעודנה מחזיקה מעמד, מבלי להתבונן שוב מחדש בתנאים העכשויים -

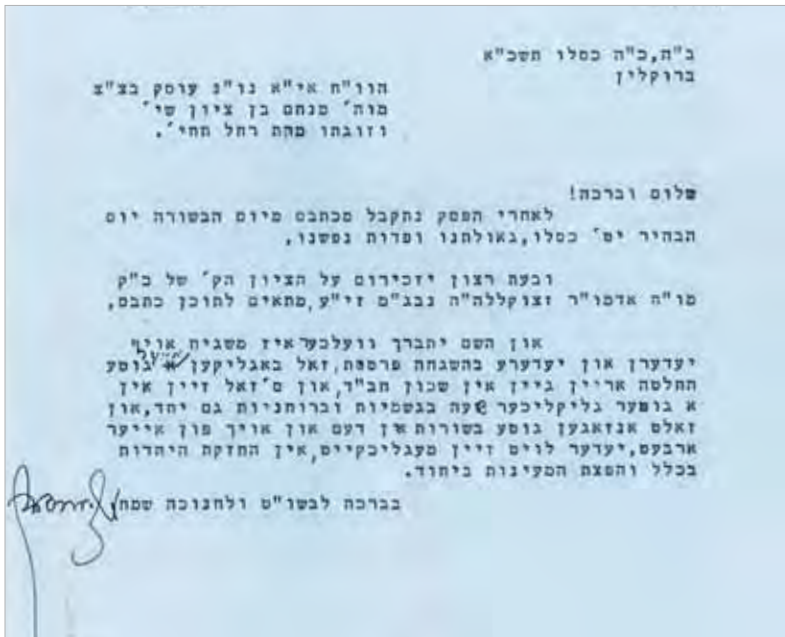
היה ראוי אם כן, שלפני שמחליטה בזה עתה, תביא היא שוב בחשבון את כל הסיבות הקיימות - מכל כיוון שהוא.

ויהי רצון משים יתברך, המשגיח על כל אחד ואחת בהשגחה פרטית, שיהיה הכל לטובה בטוב הנראה והנגלה.

תקוותי שהיא פועלת - לפי יכולותיה - בענינים דנשי חב"ד, שהנקודה הפנימית בזה היא - הפצת חום חסידותי וחיות ואור, לכל מקום אליו ניתן רק להגיע. ויהי רצון שיהי' בהצלחה.

*

כחודש וחצי אחר כך, מברך הרבי את משפחת וילהלם על החלטתם לעבור לשיכון חב"ד, ומברכם שיהיה זה בשעה טובה ומוצלחת.

יותר משנה לאחר מכן, כותב הרבי בשולי מכתב כללי לקראת חג הפסח: ז"ע נתקבל מכתבו מי"א ניסן. ויעתיקו לדירתם בשיכון חב"ד בשטומו"צ. והרי כבר התחילו בענין זה לפני כמה זמן.

בגוף המכתב הוסיף הרבי בכי"ק, "ולבשו"ט בכלל ובפרט".

שונות

בריאות הגוף תלוי בבריאות הנשמה

במכתב הבא כותב הרבי שיש לחזק את בריאות הגוף וללכת להתרפא אצל רופאים, אך צריך לדעת ברוך שהרופאים ודרכי הרפואה הם רק שלוחים של הקב"ה וש לחזק בעיקר את "מצב הבריאות ברוחניות".

טיפול בשמיעה - כעצת הרופא

על אחת ההתלבטויות בדרכי הפעולה בנוגע למצב השמיעה של הבן ברוך שי, ענה הרבי:

הפ"נ נתקבל. בנוגע לבנו ברוך שי - כעצת הרופא מומחה.

דירה ורהיטים - מהותם הפנימית

מכתב ברכה ליום הולדתו של הרמב"צ וילהלם בסופו הוסיף הרבי, "בברכה לבשו"ט בכלל ובפרט".

והוסיף והעיר הרבי בשולי המכתב, במענה על מה שכתב שקנו דירה ורהיטים חדשים וכו' שמרחיבים דעתו - תקותי שחוקק במוחו ולבו העיקר והפנימית שבמרז"ל הנ"ל - כפי התקו"ז ת"ו (כ"ב, ב).

ביאור הענין:

אמרו רז"ל - שלשה מרחיבין דעתו של אדם אלו הן דירה נאה ואשה נאה וכלים נאים" (ברכות נז, ב).

תקוני זהר שם: דבזמנא דשכינתא איהי בגלותא, אתמר בה ולא מצאה היונה מנוח

וגומר, אלא בשבת ויומין טבין, ובהווא זמנא אתיחדת עם בעלה, וכמה נפשות יתרין קא נחתין עמה, לדיירא בישראל, הדא הוא דכתיב ושמרו בני ישראל את השבת לעשות את השבת לדרתם, זכאה איהו מאן דמתקן לה דירה נאה בלביה, וכלים נאים באיברים דליה, ואשה נאה דאיהי נשמתיה, דבגינה שריא שכינתא עלאה דאיהי נשמת כל חי עליה, וקודשא בריך הוא איהו שבת בחד, וינפש בחד, בשכינתא עלאה איהו שבת עליהו, ובשכינתא תתאה איהו וינפש עליהו, ויהיב לון נפשאן יתרון.

א' אידיש'ן חינוך'

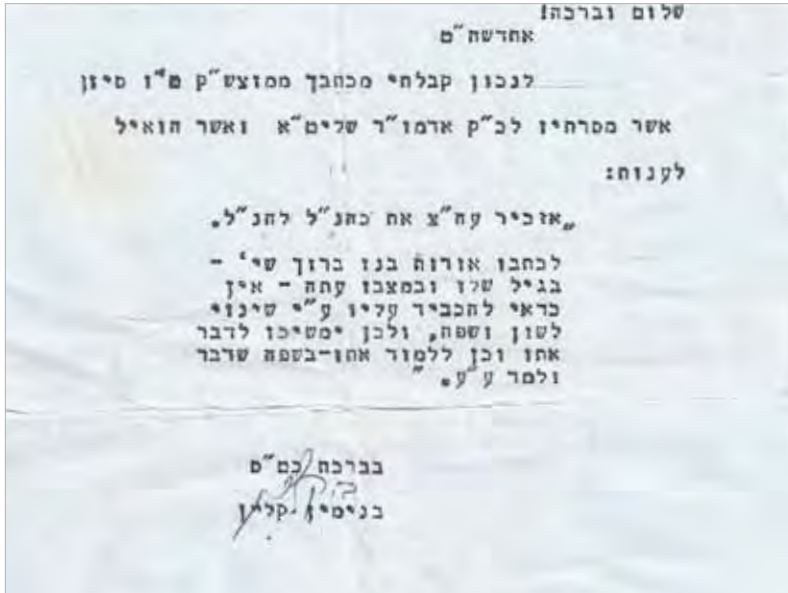
כמה שנים מאז שנפגעה שמיעתו של ר' ברוך שי' וילהלם בילדותו, כשכבר הגיע לגיל בו צריך לקרוא וכו', נוצר צורך שילמד אצל 'קלינאית תקשורת' המתמחית בהקניית ההגיה הנכונה לכבדי-שמיעה, ומלמדת את הברות האל"ף-בי"ת, אוצר מילים ושפה נכונה.

אולם, במקרה זה נוצרה בעיה. השפה בבית משפחת וילהלם בין בני הבית הייתה 'מאמע לשון' - שפת האידיש, וקלינאית התקשורת המומחית ביותר בתחום זה, מרת א' שלזינגר, שעבדה באזור ירושלים עיר הקודש, ידעה ללמד רק את ההגיות ואוצר המילים של השפה העברית!..

ברור היה, שאם ברוך שי' ידבר עברית תיאלץ כל המשפחה אף היא 'להחליף שפה'... זאת בכדי שיחוש בנוח ויתקלם נכונה.

אביו הרמב"צ כתב על כך לרבי ושאל כיצד יש לנהוג? תשובתו של הרבי הייתה מפתיעה, ומלמדת עומק הבחנה ורגישות מרבית למצבו של כל אחד, בפרט לזה הנתון במצב עדין:

בעקבות כך ישבה האמא - הרבנית מרת רחל תחיל' במסירות אין קץ יחד עם המומחית מרת שלזינגר, והייתה חוזרת באוזנה את המילה בשפת האידיש והיא הייתה מלמדת את ברוך שי' כיצד להגות את המילה!..

מאז, משך עשרות שנים, חונכו אצל אותה מומחית עוד מאות רבות של ילדים כבדי שמיעה ממשפחות החרדים לדבר ה' שחפצו ללמוד דווקא את ההגות ואוצר המילים של שפת האידיש, כל זאת בזכות עצתו של הרבי!

מכתב לנישואי הורי החתן שיחיו

וילהלם - קורצווייל-ירוש"ו

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn, N. Y. 11213
493-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש

770 איטמערן פארקוויי
ברוקלין, נ. י.

ב"ה, אדר"ח אדר תשמ"ח
ברוקלין, נ. י.

האברך הווי"ח אי"א נו"כ וכו'
מוה' ברוך שי'
וכ"ג תי'

שלום וברכהו

במענה על ההודעה מקביעות זמן חתונתם
ליום כ"א אדר הבע"ל,

הנני בזה להביע ברכתי ברכה מזל טוב מזל
טוב ושתי' בשעה טובה ומוצלחה ויבנו בית
בישראל בנין עדי עד על יסודי החורה והמצוה
כפי שהם מוארים במאור שבתורה זוהי תורת
החסידות.

בברכה מזל טוב
מזל טוב

מכתב להולדת החתן שי'

וילהלם - ק.ט.

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn, N. Y. 11213
493-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש

770 איסטערן פארקוויי
ברוקלין, נ.י.
ב"ה, י"ב בני"א תשמ"ט
ברוקלין, נ.י.

הורי"ח אי"א בני"כ זכר'
מוה' ברוך שי'

שלום וברכה!

במענת על הודעה אשר נולד להם בן לחול טוב,
הנה יחייך מהשי"ת שיכניסוהו לבריתו של אברהם
אבינו, וכסם שיכניסוהו לברית כן יכניסוהו לתורה
ולחופה ולמעשים טובים, ויגדלו ביחד עם זוג' תי'
חורך הרמנה.

בברכה מזל טוב

מכתב לנישואי הורי הכלה שיחיו

רביצ'עס - ברוקלין
RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn, N. Y. 11213
493-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש
770 איסטערן פארקוויי
ברוקלין, נ.י.

ב"ה, י"ד סיון תשל"ח
ברוקלין, נ.י.

האכרן הו"ח אי"א נו"נ וכו'
מוה" יעקב שי'
וב"ג הי'

שלום וברכה!

במענה על ההודעה מקביעות זמן ההונחם ליום
ד' הסוד הבע"ל,

הנני בזה להביע ברכתי ברכה מזל טוב מזל
טוב ושעה" בשעה טובה ומוצלחת ויבנו בית בישראל
בנין עדי עד על יסודי החורה והמצוה ככל שהם מוארים
כמאור שבהורה זוהי תורת החסידות.

בברכה מזל טוב
מזל טוב

מכתב להולדת הכלה תחיל

רייצעס - יסוד המעלה RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON Lubavitch 770 Eastern Parkway Brooklyn, N. Y. 11213 493-9250	מנחם מענדל שניאורסאהן ליובאוויטש 770 איסמערן פארקוויי ברוקלין, נ.י. ב"ה, כה' תשרי תשנ"ב ברוקלין, נ.י.
הרה"ח אי"א נוי"ב עוסק בצ"צ מוה' יעקב שי'	
שלום וברכה!	
במענה על ההודעה אשר נולדה להם בת למזל טוב ונקרא שמה בישראל חי' מושקא שתליט"א, הנה יה"ר מהשי"ת שיגדלה ביחד עם זוג' תי' לתורה ולחופה ולמעשים טובים מתוך הרחבה.	
-ידוע מכ"ק אדמו"ר (מוהרש"ב) נ"ע, אשר מנהגנו הוא לאמר גם בלידת בת לתורה ולחופה ולמעשים טובים, ע"פ מרז"ל (ברכות י"ז א) נשים במאי זכייין באקרורי' כו' באתנוי' כו' ונטריין כו'.	
בברכת מזל טוב	
	